



GDAŃSKIE KONKURSY
URBANISTYCZNO-
-ARCHITEKTONICZNE

Plac Solidarności

KONKURS STUDIALNY

GDAŃSK 2023



Plac Solidarności

Studialny konkurs urbanistyczno-architektoniczny
na Rewaloryzację Placu Solidarności w Gdańsku
wraz z wytycznymi do kształtowania
jego bezpośredniego otoczenia

Redakcja: Jarosław Zulewski, Joanna Sidorczak-Heinsohn

Opracowanie graficzne i skład: Jarosław Zulewski

Organizator konkursu: Biuro Architekta Miasta w Urzędzie Miejskim w Gdańsku



GDAŃSK

GDAŃSK 2023



Ryc. 1. Widok na Plac Solidarności od strony południowej.

Wprowadzenie

Plac Solidarności wraz z Pomnikiem Poległych Stoczniovców tworzy zespół urbanistyczny o szczególnym znaczeniu dla dziejów najnowszych Polski.

Centralnym elementem założenia jest stojący na środku placu pomnik. Upamiętnia on stoczniovców poległych z rąk zbrojnych oddziałów milicji i wojska w 1970 r., podczas wystąpień przeciw komunistycznej władzy. To też szczególnie ważne miejsce pamięci o ruchu społecznym Solidarność, zrodzonym z walki o sprawiedliwość społeczną, przeciw obłudzie i arogancji władzy. Ruch ten powstał podczas sierpniowych strajków w 1980 r. w Stoczni Gdańskiej i uruchomił wydarzenia, które nie tylko zmieniły ustrój naszego kraju, ale wyzwoliły – niczym efekt domina – demokratyczne przemiany w całej środkowo-wschodniej Europie.

Wpis obszaru Placu do rejestru zabytków nakłada na Miasto Gdańsk obowiązek szczególnej dbałości o utrzymanie charakteru tej przestrzeni i ochronę jego substancji zabytkowej. Plac, jak i tereny Młodego Miasta, są przedmiotem analiz urbanistycznych od lat 90. Obszar ten naznaczony jest śladami wielu nakładających się i często nie w pełni zrealizowanych koncepcji urbanistycznych. W efekcie estetyka tej ikonicznej przestrzeni bliższa jest peryferiom lub obszarom o znaczeniu drugorzędnym.

Główną prawną podstawą do wydawania pozwoleń na realizację inwestycji na obejmujących plac terenach postoczniovców i terenach do nich przylegających jest uchwała Rady Miasta Gdańska z dnia 30 września 2004 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gdańsk Nowe Miasto – Stocznia, Plac Solidarności.

Po uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, już w kolejnym 2005 roku Miasto Gdańsk zorganizowało międzynarodowe seminarium, w którym do udziału zaproszono polskich i światowych architektów o uznanym dorobku. Tematem seminarium była dyskusja nad poszukiwaniem właściwej formy architektonicznej Placu Solidarności, upamiętniającej wydarzenia związane z zapoczątkowaniem pokojowego demontażu komunistycznego totalitaryzmu w krajach Europy Wschodniej. Kolejnym etapem było ogłoszenie w 2007 r. przez Miasto konkursu architektoniczno-urbanistycznego na budynek Europejskiego Centrum Solidarności, w którym znaleźć się miała m.in. wystawa stała poświęcona ruchowi Solidarność. Konkurs został rozstrzygnięty, a nagrodzony pierwszą nagrodą budynek został zrealizowany. Kolejnym konkursem ogłoszonym w 2013 r. był konkurs na pro-



Ryc. 2. Dokumenty związane z działaniami miasta wokół Placu Solidarności w latach 2005-2013. Od lewej folder Międzynarodowego Seminarium ECS, Regulamin konkursu na ECS, Regulamin konkursu na Drogę do Wolności.

jekt „Drogi do Wolności”, głównej promenady biegnącej od Placu Solidarności ku nabrzeżom Wisły, która połączyłaby symboliczne dla wydarzeń sierpnia 1980 miejsca (Brama nr 2, Sala BHP, plac przed Dyrekcją Stoczni). Niestety, wyłoniony w drodze konkursu projekt nie został zrealizowany. Kilka lat później, z pominięciem rozstrzygnięcia konkursowego zrealizowany został – w oparciu o wytyczne Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – odcinek Drogi do Wolności od Bramy Stoczniowej nr 2 do skrzyżowania z ul. ks. Jerzego Popiełuszki. W tym czasie zmieniły się również plany inwestorów, m. in. zrezygnowano z budowy wielkopowierzchniowego centrum handlowego i wysokich biurowców przy Drodze do Wolności na rzecz zwiększenia udziału funkcji mieszkaniowej.

Obecnie planowane przekształcenia w obrębie Placu, jak i jego otoczenia odbywają się nadal w oparciu o ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z 2004 roku oraz decyzje konserwatorskie.

W wyniku przekształceń użytkowych i własnościowych, na dawnych obszarach przemysłowych powstają nowe struktury o dominującej funkcji usługowo-mieszkaniowej. Są to inwestycje zarówno na dawnych terenach Stoczni Gdańskiej, jak i na przylegających fragmentach Starego Miasta. Olbrzymi potencjał miejsca tłumnie odwiedzanego przez turystów i mieszkańców miasta, centrotwórczy charakter Europejskiego Centrum Solidarności oraz powstające w sąsiedztwie inwestycje powodują, że Plac Solidarności – mimo braku spójności i pewnej niedoskonałości – staje się symbolicznym sercem nowej dzielnicy.

Geneza konkursu

Opisane powyżej zmiany, w połączeniu z troską o ochronę unikalnego dziedzictwa tego miejsca, skłoniły Miasto do działań na rzecz rewitalizacji Placu. Zgodnie z przyjętą w grudniu 2022 r. „Nową agendą urbanistyczną dla Gdańska” postanowiono, że pierwszym krokiem w tym kierunku będzie wyłonienie koncepcji rewitalizacji Placu Solidarności w drodze konkursu studialnego – konkursu, który pozwoliłby na wyznaczenie ram dla spójnego i czytelnego zagospodarowania tej przestrzeni, podpo-



Ryc. 3. Dyskusja nt. przyszłości placu, 31 marca 2023 r., Europejskie Centrum Solidarności.



Ryc. 4. Debata online „Przyszłość Placu solidarnosci”, 10 maja 2023 r.

rządowanego kompletnej wizji urbanistycznej. Studialna formuła konkursu miała zachęcić uczestników do odważnego przedstawienia swoich przemyśleń projektowych.

Przed ogłoszeniem konkursu odbyły się dwa związane z tym tematem wydarzenia: „Dyskusja nt. przyszłości placu jako wstęp do konkursu studialnego” (31.03.2023, ECS) oraz debata „Przyszłość Placu solidarnosci” (10.05.2023), w ramach prowadzonego online cyklu Gdańskich Debat Miejskich.

Przebieg konkursu

Zadaniem uczestników ogłoszonego 7 lipca 2023 r. konkursu było sporządzenie koncepcji rewaloryzacji przestrzeni Placu Solidarności w Gdańsku wraz z określeniem wytycznych do kształtowania jego bezpośredniego otoczenia. Uczestnicy konkursu otrzymali pełną informację dotyczącą inwestycji w trakcie realizacji, inwestycji planowanych oraz terenów miejskich, którymi dysponuje Miasto Gdańsk. Organizator konkursu założył również możliwość wprowadzenia zmiany w obowiązującym od dwudziestu już lat miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Skład sądu konkursowego

- | | |
|--------------------------|---------------------------------|
| 1. dr Monika Arczyńska | 8. prof. Zbigniew Myczkowski |
| 2. arch. Ryszard Gruda | 9. prof. Bolesław Stelmach |
| 3. prof. Sławomir Gzell | 10. arch. Igor Strzok |
| 4. prof. Jacek Krenz | 11. prof. Wojciech Targowski |
| 5. Henryk Knapiński | 12. arch. Barbara Tusk |
| 6. dr Michał Leszczyński | 13. prof. Krystyna Zachwatowicz |
| 7. prof. Piotr Lorens | |

Nagrody

Pula nagród w konkursie wyniosła 110 tys. zł brutto.

Kryteria oceny prac konkursowych

Sąd konkursowy dokonał oceny prac konkursowych w oparciu o następujące kryteria:

- wydobycie wartości krajobrazowych, historycznych i kulturowych terenu objętego opracowaniem konkursowym — waga kryterium 50%



Ryc. 5. Członkowie zwycięskiego zespołu prezentują swoją pracę podczas ogłoszenia wyników konkursu (fot. J. Zulewski).

- b) ocena spójności kompozycji urbanistycznej w opracowaniu konkursowym — waga kryterium 25%
- c) walory funkcjonalne i estetyczne rozwiązań architektonicznych projektu w kontekście przenikania się przestrzeni publicznych z przestrzenią prywatną i półprywatną — waga kryterium 25%,

Wyniki

Do siedziby organizatora konkursu wpłynęło w terminie 13 prac. Sąd konkursowy dokonał ich oceny oraz zdecydował o przyznaniu nagród i wyróżnień pięciu pracom, odpowiednio dokonując także podziału puli 110 tys. zł brutto na poszczególne nagrody i wyróżnienia.

W dniu 17 listopada 2023 r. w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gdańsku dokonano publicznego otwarcia kopert z kartami identyfikacyjnymi laureatów konkursu i po odkodowaniu autorów nagrodzonych prac ogłoszono wyniki.

Nagrodzone prace konkursowe w układzie oryginalnych plansz konkursowych można obejrzeć na stronie internetowej Architekta Miasta gdansk.pl/bam, w sekcji Konkursy (link bezpośredni: tiny.pl/c2fq8).

I NAGRODA
40 000 ZŁ
PRACA NR 8 (220302)

APA Wojciechowski
 z zespołem w składzie:
Szymon Wojciechowski
Dżafar Bajraszewski
Yaroslav Panasevych
Hubert Natorff
Michalina Dutkowska
Nadia Surowiec
Viktoriia Sliusarenko
Viktor Shupliak
Ostap Ivaniv

Nagrodę przyznano za wyraziste uporządkowanie urbanistyczno-architektoniczne przestrzeni placu jak i jej połączenia z bezpośrednim otoczeniem.

Trafnie podzielono plac na trzy strefy funkcjonalne. Strefę pamięci – mającą na celu przywrócenie podniosłego charakteru i ram centralnej części placu z Pomnikiem Poległych Stoczniovców. Strefę zieloną – wprowadzającą na plac zieleń miejską i parkową, wzmacniającą ramy i charakter placu, jednocześnie oddzielając go od ruchliwych ulic i łącząc z Drogą do Wolności. Strefę miejską – skupioną wokół przebudowanej, uzupełnionej ruchem tramwajowym ulicy Nowomiejskiej.

Głównym elementem kompozycyjnym jest amfiteatralne wzniesienie podniesione i powiększone w stronę zachodnią. Wzniesienie to kryje w sobie obiekt kubaturowy, który może pomieścić funkcje miastotwórcze. Jest ono topograficzną terenową pierzeją z tunelowym wejściem na plac. Wprowadzony został atrakcyjny element rozwijający i wzmacniający istniejącą kompozycję urbanistyczną placu.

II NAGRODA
30 000 ZŁ
PRACA NR 7 (352621)

Tomasz Bekas
Alicja Maculewicz
Jan Matuszewicz

Pracę nagrodzono za:

- Przebudowę istniejącej infrastruktury drogowej, pozwalającą na stworzenie promenady pieszej wzdłuż ulicy Wały Piastowskie z najściem na pomnik od strony Dworca Głównego i wykreowanie ogólnodostępnych przestrzeni w pobliżu wejścia do budynku I LO.
- Przekształcenie ul. Doki w ciąg pieszy z nowym zagospodarowaniem działek otaczających dwa bloki mieszkalne.
- Wytyczenie trasy pieszo-rowerowej prowadzącej do „żółtego wiaduktu” w kierunku Góry Gradowej oraz zagospodarowanie terenu pętli autobusowej.
- Propozycję modyfikacji zapisów obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wątpliwości sądu budzi lokalizacja wiaty autobusowej w sąsiedztwie Placu Solidarności i dużej bryły hotelu w miejsce garażu wielopiętrowego.

III NAGRODA
20 000 ZŁ
PRACA NR 4 (712347)

Sławomir Kopa

III Nagrodę przyznano pracy nr 4 (numeracja nadana przez Sekretarza Konkursu) za trafną propozycję urbanistycznego uporządkowania obszaru opracowania studialnego przy użyciu bardzo skromnych środków. Właściwie odczytana hierarchia programowo-przestrzenna Placu Solidarności została podkreślona i wzbogacona, dopełniona kompozycją zieleni.

Nagrodzony projekt pokazuje w jaki sposób niska i wysoka zieleń mogą odmienić istniejącą przestrzeń miasta, przy ograniczonej ingerencji w jego tkankę i ograniczonym budżecie tych przekształceń.

Jednocześnie wątpliwości Sądu Konkursowego budzą zbyt schematyczne rozwiązania w bardziej szczegółowych skalach. Nie przekonują także propozycje projektowe w rejonie skrzyżowań ulic Doki i Łągiewniki oraz Jana z Kolna i rejonu kwartału po dawnej pętli autobusowej.

WYRÓŻNIENIE
10 000 ZŁ
PRACA NR 1 (739112)

Łukasz Modrzejewski
Konrad Zaborski
Jakub Kozaczenko

Wyróżnienie przyznano za wprowadzenie w istniejącą, chaotyczną zabudowę obszaru Placu Solidarności zdecydowanej idei zwartej tkanki śródmiejskiej.

Koncepcja cyrkularnego placu wyposażonego w posadzkę i ściany urbanistyczne pozwala na stworzenie pierzei Placu.

Pierścień zabudowy tworzy kwartały rozcięte przejściami w miejscach głównych najść widokowych.

Oś kompozycyjna prowadząca od strony ul. Wały Piastowskie w kierunku Pomnika Poległych Stoczniovców zostaje wyposażona w ciąg pieszy prowadzący wprost na Pomnik, co wzmacnia ekspresję monumentu.

WYRÓŻNIENIE
10 000 ZŁ
PRACA NR 11 (051023)

Roman Ruczyński
Barbara Bugalska
Łukasz Bugalski

Wyróżnienie przyznano za wkomponowanie punktowca przy ul. Doki 1 w układ podkreślający centralną kompozycję placu wyróżnia się wśród propozycji konkursowych. Przeniesienie planowanej linii tramwajowej z ul. Nowomiejskiej w oś Drogi do Wolności, z przystankiem przed wejściem do ECS, stanowi oryginalną propozycję, która podkreśliłaby znaczenie Drogi do Wolności i nadałaby jej miejskiego charakteru. Sąd konkursowy docenił także opracowanie graficzne koncepcji z odręcznymi rysunkami.

Zalecenia pokonkursowe

W wyniku obrad sądu konkursowego nagrodzono i wyróżniono prace, które najtrafniej rozwiązały istniejące problemy urbanistyczno-architektoniczne obszaru Placu Solidarności z pomnikiem Poległych Stoczniovców i jego otoczenia. Analiza prac, które wpłynęły na konkurs pozwoliła na sformułowanie następujących zaleceń sądu konkursowego dla procesu przekształceń tego obszaru.

1. Sąd zaleca, aby na zlecenie miasta laureaci konkursu mogli kontynuować swoje prace przy uwzględnieniu zaleceń sądu konkursowego.
2. Należy ponownie przeanalizować kwestie bezpieczeństwa przejścia tunelem pomiędzy placem a ulicą Nowomiejską. Sąd sugeruje zastąpienie ścian tunelu elewacjami wejściowymi do usług. Problemy bezpieczeństwa użytkowników dotyczą także przejść wzdłuż elewacji ECS i obudowanego wysoką zielenią dojścia na kierunku wschodnim.
3. Należy pogłębić analizę zieleni na projektowanym budynku i amfiteatralnym wyniesieniu przy placu. Należy uzasadnić funkcje, dobór gatunkowy i walory użytkowe.
4. Zaleca się likwidację budynku „Wydziału Remontowego”.
5. Należy rozważyć możliwość przebudowy układu drogowego w rejonie zbiegu ulic wały Piastowskie i Łagiewniki zgodnie z propozycją pracy nr 7 w celu właściwych powiązań pieszo-rowerowych.
6. Należy przeprojektować kwartał po dawnej zajezdni autobusowej, tak aby poprawić połączenie pieszo rowerowe z tzw. „żółtym wiaduktem” oraz wykreować przyjazną przestrzeń publiczną obudowaną poprawnymi co do gabarytów i struktury elementami tkanki urbanistycznej.
7. Należy uczynić istotne połączenie urbanistyczne pomiędzy obszarem Placu i terenem Stoczni na kierunku północnym.

Dyskusja pokonkursowa

8 grudnia 2023 roku w siedzibie Stowarzyszenia Architektów Polskich (Oddział Wybrzeże) odbyła się publiczna prezentacja wszystkich prac wraz z dyskusją pokonkursową. Zgromadzeni w Dworze św. Jerzego mogli wysłuchać autorskich prezentacji nagrodzonych projektów, a także podyskutować z obecnymi na sali członkami sądu konkursowego i autorami konkursowych prac, również tych nienagrodzonych.



Ryc. 6. Prezentacje i dyskusje wokół prac konkursowych, 8 grudnia 2023, Dwór św. Jerzego (fot. J. Zulewski).



Ryc. 7. Plac Solidarności (fot. J. Zulewski).

APA Wojciechowski

z zespołem w składzie:

**Szymon Wojciechowski, Dżafar Bajraszewski, Yaroslav Panasevych,
Hubert Natorff, Michalina Dutkowska, Nadia Surowiec, Viktoriia Sliusarenko,
Viktor Shupliak, Ostap Ivani**

Wyzwanie projektowe

Plac Solidarności, miejsce pamięci poświęcone historycznym wydarzeniom z grudnia 70' i sierpniowej fali strajków z 80'. To tu swoje początki miał ruch NSZZ Solidarność, któremu poświęcony jest budynek Europejskiego Centrum Solidarności. Kiedyś tło dla podniosłych wydarzeń, dzisiaj kolejny chaotyczny element miasta. Wśród zgietku samochodów i stukocie tramwajów, w smogu busów i w blasku aut wygrzewających się na pobliskim postoju, teren placu zdaje się przestrzenią niechcianą. Domknięty przez bloki mieszkalne, chaotyczne skrzyżowanie przechodzące w ruchliwą ulicę i parking. Suchy trawnik i puste brukowe trakty prowadzą między porozrzucanymi donicami i ławkami, do obrosniętego krzewami Pomnika Poległych Stoczniovców. Ten niezwykle ważny Plac, zasługuje na dbałe rozwiązania przestrzenne tworzące poczucie szacunku i powagi, którego teraz stanowczo brakuje.

Koncepcja

Stocznia od zawsze była areną walki z oporem. Stoczniovcy na co dzień mierzyli się z siłami materii i żywiołów, nieugięci przed potęgą morza, wytrwali w bezlitosnej codzienności, okazali się nieustępliwi w gorliwej walce o wolność. Zaprawieni w boju, w hukach pochodu i ogniu wystrzałów, Stoczniovcy ruszyli i wywalczyli wolną Polskę. Motyw iskier proponowany w projekcie odnosi się właśnie do tych wydarzeń przeżytych sierpniu 80', które rozpoczęły się w Gdańsku, a które roziskrzyły całą Polskę. Proponowane przez projekt iskry pamięci to podświetlane elementy wystroju, które wydobywają się z centralnego Pomnika Poległych Stoczniovców i rozchodzą się po placu oraz jego otoczeniu. Stanowią one jego nową warstwę symboliczną, iskrząc w dzień i w nocy, podkreślając impakt zaszytych wydarzeń i uwydatniają warstwę znaczeniową stojącą za całością wystroju placu.

Głównym celem proponowanej koncepcji jest jasne zdefiniowanie ram placu i charakteru każdej z jego przestrzeni. Wymaga to odpowiedniego połączenia placu z najbliższym otoczeniem. Poza wprowadzeniem iskier, istotne było zachowanie istniejących, zabytkowych okręgów, a także ich kreatywna kontynuacja, tworząca elementy na nowo łączące plac z otoczeniem. Projektowany układ okręgów definiuje kierunek kształtowania się przestrzeni publicznej, miejscami zazębia się z miastem, a także wchodzi do wnętrza ECS tworząc nową pętlę komunikacyjną, wiążąc przestrzeń placu w jedną całość.

Zdecydowano się podzielić plac na trzy strefy funkcjonalne. Strefę pamięci — mającą na celu przywrócenie podniosłego charakteru i ram centralnej części placu z Pomnikiem Poległych Stoczniovców. Strefę zieloną — wprowadzającą na plac zieleń miejską i parkową, wzmacniającą ramy i charakter placu, jednocześnie oddzielając go od ruchliwych ulic i łącząc z Drogą do Wolności. Strefę miejską — skupioną wokół przebudowanej, uzupełnionej ruchem tramwajowym ulicy Nowomiejskiej. Od tej strony, w zielonym zboczu umieszczony został parterowy budynek usługowy. Zielone zbocze dachu budynku, opada w stronę placu, tworząc naturalną widownię, która wizualnie i akustycznie rozdziela spokojny teren placu od otaczającego zgietku miasta.

Działania urbanistyczne

Kluczowym elementem projektu jest poprawienie stanu przestrzennego i funkcjonalnego punktów wejściowych prowadzących na Plac Solidarności. Dane punkty są znaczące w kontekście powiązania terenu opracowania z otoczeniem, ponieważ to dzięki nim nawiązują się wizualne połączenia Placu z kontekstem. Świadome kreowanie tych połączeń pozwala na znaczną poprawę jakości przestrzeni.

Północno-zachodni punkt wejściowy — strefa Wiaduktu Bramy Oliwskiej i ul. Jana z Kolna. W szerszym kontekście dany punkt stanowi połączenie dwóch części miasta. Gdańsk rozwija się dość szybko i lokalizacja pętli autobusowej przy jednym z centralnych placów miasta jest mało efektywnym wykorzystaniem potencjału miejsca. Dla poprawienia stanu przestrzennego zdecydowano wprowadzić następujące zmiany: przeniesienie pętli autobusowej, skomponowanie istniejącego parkingu z nowym uzupełnieniem kwartału oraz domknięcie kwartału zabudowy kubaturą po obu stronach ul. Jana z Kolna. W efekcie, stworzony zostaje miejski charakter pierzei ulicy, której nowe ramy nakierowują na otwarcie widokowe pomnika na Placu Solidarności.

Ulica Robotnicza — będąca łącznikiem między Młodym Miastem, a Aniołkami i Grodziskiem. Ulica przemienia się z ulicy zapleczonej, w aktywną przestrzeń miejską. Schodząc z wiaduktu Bramy Oliwskiej, trafiamy do nowego skweru, stanowiącego nowy punkt wejściowy do ul. Jana z Kolna i ul. Robotniczej. Kompozycja wejścia podkreślona jest szpalerem drzew przy ul. Robotniczej, natomiast ulica zrównana z poziomem placu, z wydzielonym pasem ruchu i uzupełniona elementami małej architektury.

Ulica Jaracza — będzie nową przestrzenią publiczną prowadzącą od Muzeum NOMUS w stronę Placu Solidarności — nawiązując do planowanego w Studium powstania połączenia pieszego Muzeum z ul. Pirsie. Z otwartą osią widokową w stronę pomnika, poprowadzi wzdłuż narożnika parterowej zabudowy usługowej prosto w stronę serca Placu.

Ulice Jana z Kolna i Łagiewniki — dostosowane zostają do planowanego projektu placu, przebudowy skrzyżowania i koncepcji Nowa Wałowa, uwzględniając projektowany ruch tramwajowy na skrzyżowaniu z ul. Nowomiejską.

Ulica Wały Piastowskie — jest dużą arterią komunikacyjną miasta. Dla uzupełnienia tkanki, została domknięta pierzeją kwartału zabudowy, między Tryton Business House i budynkiem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków. Wzdłuż Wałów i ul. Łagiewniki kompozycyjnie domknięto kwartał szpalerem drzew wysokich. Tworząc zielony skwer przy Liceum, odseparowany zielenią od aktywnej drogi. Na centralnej wyspie skrzyżowania, w celu podkreślenia osi widokowej na centralny dla placu Pomnik Poległych Stoczniovców, zaproponowano szpaler drzew. Całościowo, propozycja wprowadza większą ilość drzew po obu stronach ulicy, a także zieloną nawierzchnię między torami tramwajowymi — w celu wytworzenia zielonego charakteru otoczenia, który łączyłby się z koncepcją zazielenienia placu.

Ulica Doki i Droga do Wolności — ścieżka kierująca na plac od południa. Miejsce o ogromnym znaczeniu kulturowym i historycznym, absolutnie zanika od południowej części w zastanej sytuacji przestrzennej. Dla podkreślenia znaczenia i rangi przestrzeni — parking samochodowy przy ulicy Doki przeniesiony został na ul. Gazowniczą i nowoprojektowaną ulicę od strony powstającego kompleksu biurowo-mieszkaniowego. Zmiana charakteru ulicy, wprowadzenie jednego poziomu posadzki, z symbolicznym otoczeniem 8 czerwonymi klonami, na cześć ofiar komunistycznej zbrodni z grudnia '70 roku — tworzy jasne ramy wejściowej alei. Takie rozwiązanie podkreśla rangę miejsca, jednocześnie nakierowując na zabytkową Bramę Wejściową nr 2, niegdyś prowadzącą do Stoczni.

Punkt wejściowy od strony powstającego kompleksu DOKI — proponowane rozwiązanie, uwzględnia również przyszły napływ ludzi od strony Montowni, wzdłuż osi projektowanej ulicy, otwarta zostaje oś widokowa, otwierając tym samym plac na nową zabudowę.

Idea projektowa

Wspomniana we wstępie problematyka Placu ma swoje źródła w jego przestrzennym nieuporządkowaniu. Na daną chwilę, plac rozlewa się na okolicę z powodu niewytoczonych ram, mieszając się z chaosem ruchliwych ulic, przystanków i parkingów — wprowadzając do strefy pamięci dysonans w związku z chaosem otoczenia. Układ przestrzenny placu w postaci okręgów, mimo że spina jego centralną część, nie wchodzi w relacje z otoczeniem, tworząc trudne do pokonania styki i wprowadzając nietąd dla całości jego kompozycji. W efekcie, strefa pamięci pomnika traci na podniosłości, gubiąc się w otaczającym zamęciu. Z tego powodu proponujemy trzy rozwiązania, mające na celu jasne zdefiniowanie ram placu w celu ujednoczenia jego charakteru. Kolejno są to: domknięcie kwartału, kontynuacja układu placu oraz wydzielenie strefy pomnika.

Pierwsza nagroda

Domknięcie Kwartatu — podniesienie północno-zachodniej krawędzi placu, z zachowaniem otwarcia widokowego, podkreślonego przez podziemny przesmyk, jednoznacznie domyka plac i oddziela dwie różne przestrzenie. Wprowadzenie parterowej zabudowy zachowuje miejski, usługowy charakter narożnika od strony ruchliwej ulicy, jak i spokojny charakter placu w postaci zielonego zbocza z widownią.

Kontynuacja układu placu — zachowanie zabytkowej kompozycji historycznych okręgów i uzupełnienie ich obecności, poprzez twórczą interpretację rządzącej nimi zasady, daje możliwość stworzenia czytelnego obrazu placu i kontynuację idei na dachu proponowanej zabudowy parterowej. Małą architekturę podporządkowano przewodniej kompozycji — kształt i wygląd nawiązują do monumentalnego charakteru placu.

Wydzielenie strefy pomnika — jasne wydzielenie strefy miejsca pamięci od otoczenia, znajduje swoje rozwiązanie w postaci uzupełnienia centralnej kompozycji okręgów, a także oddzielenie pomnika od otoczenia zielenią wysoką oraz trawnikiem, tłumiąc chaos wizualny i dźwiękowy. Ograniczenie rozmiarów ram placu, wzmacnia też uderzający efekt wysokiej pionowej kompozycji krzyży, a proponowane, wydobywające się z pęknięcia krzyży iskry, wprowadzają kolejną warstwę dramatyzmu scenografii pomnika — w efekcie wzmacniając efektywność jego przekazu.

Schemat powiązań

Niezwykle wymagającym wyzwaniem projektowym dla proponowanego projektu rewaloryzacji Placu, było odpowiednie połączenie istniejącej i projektowanej tkanki, z jej wielowarstwowym kontekstem. Wydaje się, że obecna chaotyczna forma placu wynika z wielorakości koncepcji na zagospodarowanie jego terenu, jak i jego otoczenia — koncepcji, z których żadna nie została dokończona w całości, tworząc kompozycję niepełnych gestów i symboli, wymagającą ponownego splecenia w jedną, spójną opowieść. W celu odpowiedniej odpowiedzi, wprowadzono serię rozwiązań projektowych unikalnych dla każdego styku projektowanego placu z otaczającą przestrzenią.

Styk A. Dla uporządkowania i połączenia danej strefy z pomnikiem, jak i z nową strukturą zabudowy, zdecydowano stworzyć Park Solidarności, kontynuując ideę placu i okręgi „fali Solidarności” w postaci nowego nasadzenia drzew. Pozwala to na ujednoczenie obszaru i podporządkowanie wspólnej idei zielonego parku, zintegrowanej z historią miejsca.

Styk B. Połączenie projektowanego parku i nowych kwartałów dzięki zintegrowanej przestrzeni publicznej biegnącej wzdłuż Drogi do Wolności w stronę Młodego Miasta i wody. Usługowe partery, zielony park i bogate dziedzictwo historyczne tworzą nową przestrzeń publicznej promenady — o innej randze i charakterze niż Plac Solidarności.

Styk C. Początek Drogi do Wolności zdefiniowany został symboliczną liczbą 8 czerwonych klonów, z akcentem widokowym na końcu w postaci bramy i napisu Stocznia Gdańska. Obiekt o takiej symbolice i znaczeniu nie może być zaburzony parkingiem, z tego powodu parking został przeniesiony za budynek Doki 2.

Styk D. Zdefiniowanie czytelnej granicy strefy pamięci. Zieleń parkowa wchodzi w plac, tworząc granice pomnika, tym samym tworząc jednorodne tło z istniejącymi blokami mieszkalnymi. Oddzielenie pierzeją drzew od ruchliwej drogi, przejście posadzki w trawnik, wyznaczające granicę strefy pamięci i zachowania jasnego kierunku otwarcia widokowego na pomnik.

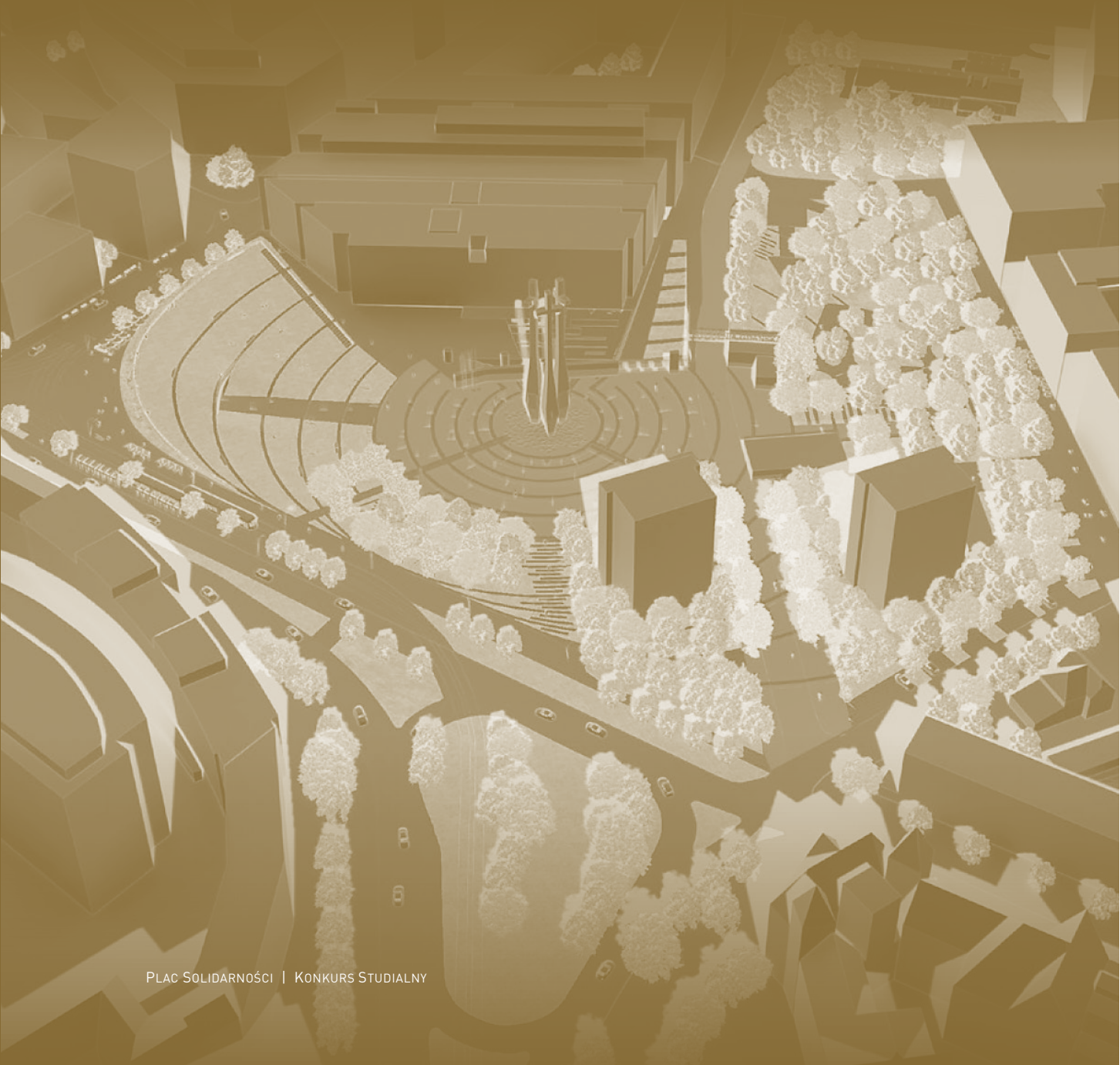
Styk E. Poszerzenie drogi i likwidacja istniejącego wzniesienia, w celu połączenia placu przy ECS i Placu Solidarności. Wytworzenie alternatywnego dla Placu Solidarności miejsca — dla warsztatów i inicjatyw ECS.

Styk F. Podniesienia północno-zachodniej części placu — domykając go i definiując jego czytelne granice. Nowa zabudowa usługowa zintegrowana z placem z zachowaniem otwarcia widokowego od ul. Jana z Kolna. Podwyższenie z jednej strony wykorzystuje zielony dach jako kontynuację płaszczyzny placu i idei rozchodzących się fal, a z drugiej pozwala na stworzenia aktywnej przestrzeni ulicy, która nie będzie wchodzić w konflikt z duchem pamięci Placu Solidarności wraz z pomnikiem.

Podsumowanie

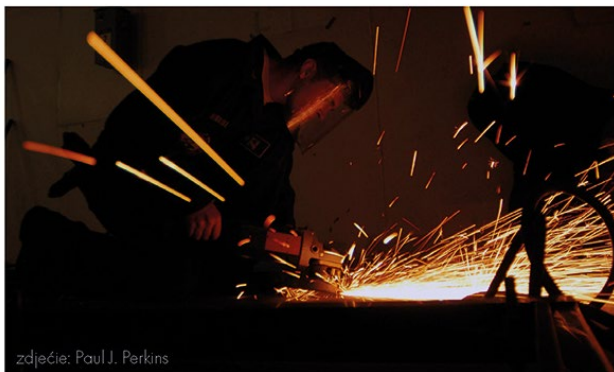
Końcowa propozycja projektu rewaloryzacji przywraca potrzebny dla miejsca takiej rangi ład przestrzenny. Jasne definicje granic poszczególnych przestrzeni, uzupełnienie pustego teraz Placu zielenią i propozycja wprowadzenia parterowej zabudowy usługowej — ożywia, 'martwą' dziś przestrzeń Placu, jednocześnie polepszając wszystkie jej funkcje. Projekt łączy dychotomię zawartą w istniejącej przestrzeni, w jedną spójną całość. Z jednej strony tworzy żywą przestrzeń miejskiego węzła komunikacyjnego, wciąż rozwijającego się w tych rejonach Gdańska — z drugiej, chroni podniosły charakter istotnego dla historii Polski miejsca pamięci, odkrywając i dopełniając jego przekaz swoimi rozwiązaniami, w końcu przywracając cześć należną bohaterom.

(Z autorskiego opisu projektu)



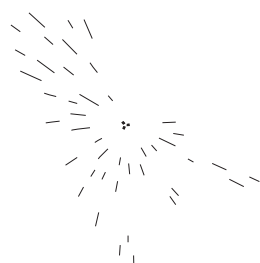
Pierwsza nagroda

Idea



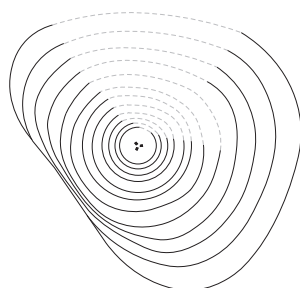
zdjęcie: Paul J. Perkins

Stocznia od zawsze była areną walki z oporem. Stoczniowcy na co dzień mierzyli się z siłami materii i żywiołów, nieugięci przed potęgą morza, wytrwali w bezlitosnej codzienności, okazali się nieustępliwi w gorliwej walce o wolność. Zaprawieni w boju, w hukach pochodu i ogniu wystrzałów, Stoczniowcy ruszyli i wywalczyli wolną Polskę. Motyw iskier proponowany w projekcie odnosi się właśnie do tych wydarzeń przeżytych sierpniu 80', które rozpoczęły się w Gdańsku, a które roziskrzyły całą Polskę. Proponowane przez projekt iskry pamięci to podświetlane elementy wystroju, które wydobywają się z centralnego Pomnika Poległych Stoczniowców i rozchodzą się po placu oraz jego otoczeniu. Stanowią one jego nową warstwę symboliczną, iskrząc w dzień i w nocy, podkreślając impact zaszytych wydarzeń i uwydatniając warstwę znaczeniową stojącą za całością wystroju placu.



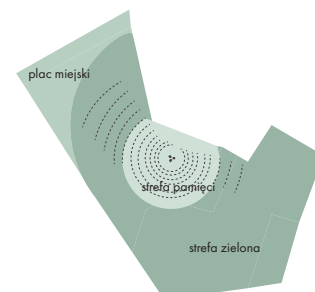
Podkreślenie znaczenia i symboliki miejsca

Idea 'iskier pamięci' jako podkreślenie symboliki placu oraz uszanowanie historii i tradycji miejsca. Zaakcentowania centralnego położenia pomnika i nadania nowych walorów placu. Iskry to podświetlane elementy placu stanowiące nową warstwę znaczeniową, oświetlające plac jak w dzień, tak i w nocy.



Połączenia placu z otoczeniem

Charakterystyczny kształt placu, w formie okręgów, jest kontynuowany, łączy i scala cały teren placu. Podkreśla nadrzędną ideę rozchodzących się fal, które nie zatrzymują się na monumentalnym placu, a zająbia się z miastem i wchodzi do Centrum Solidarności, tworząc „loop” - przenikania przestrzeni publicznej.



Podział na strefy

Zdecydowano się podzielić plac na trzy strefy funkcjonalne. Strefę pamięci – przywracającą charakter i ramy centralnej części placu z Pomnikiem. Strefę zieloną – oddzielając Plac od ruchliwych ulic za pomocą szpaleru drzew. Oraz strefę miejską – skupionej wokół ul. Nowomiejskiej umieszczony został parterowy budynek us

Wnętrze urbanistyczne



A. Północno-zachodni punkt wejściowy – strefa przy Wiadukcie Bramy Oliwskiej i ul. Jana z Kolna.

Stworzenia wnętrza urbanistycznego dla ul. Jana z Kolna na dominante widokową - Pomnik Poległych Stoczniovców. Domknięcie kwartałów zabudowy i skomponowania z istniejącym naziemnym parkingiem.

B. Widok od ul. Wały Piastowskie. Dla uzupełnienia wnętrza urbanistycznego - domknięcie pierzeji kwartału zabudowy, między Tryton Business House i budynkiem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków. A między ul. Łągiewniki i ul. Wały Piastowskie (przy I Liceum im. M. Kopernika) kompozycyjne domknięcie kwartału pierzeją z drzew wysokich. Stworzenia skweru dla Liceum i mieszkańców okolicy, oddzielonej od aktywnej drogi. Zachowanie osi widokowej ulicy na Pomnik Poległych Stoczniovców.

C. Widok od strony ul. Łągiewników. Stworzenia tła krajobrazowego dla strefy pamięci i oddzielenie od strony ul. Jana z Kolna. Ujednolicenie zieleni prywatnej i publicznej.

D. Widok od Ulicy Doki. Podbudowa ram przestrzennych ulicy w postaci 8 klonów czerwonych dla podkreślenie akcentu widokowego w postaci bramy i napisu Stocznia Gdańskiej.

E. Widok od nowej ulicy po wschodniej granicy terenu opracowania. Podkreślenie osi widokowej na centralny dla Placu Pomnik Poległych Stoczniovców.

F. Widok od ul. Stefana Jaracza. Zachowanie dostępu i otwarcia widokowego na Plac Solidarności.

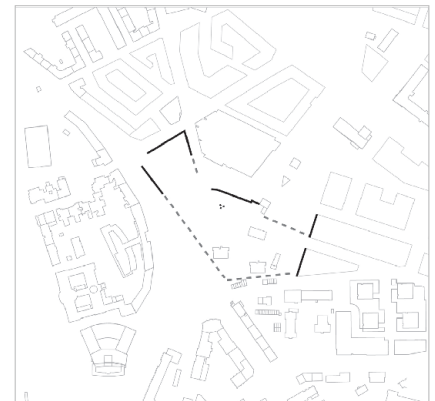
Schematy urbanistyczne



Uzupełnienie tkanki miejskiej. Dobudowa pierzeji kwartału zabudowy przy ul. Jana z Kolna oraz między Tryton Business House i budynkiem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków.



Podkreślenia osi widokowych. Wprowadzenie pierzeji drzew wzmocniających i podkreślających ważne kierunki widokowe i funkcjonalne. Wydobywanie wartości krajobrazowych.



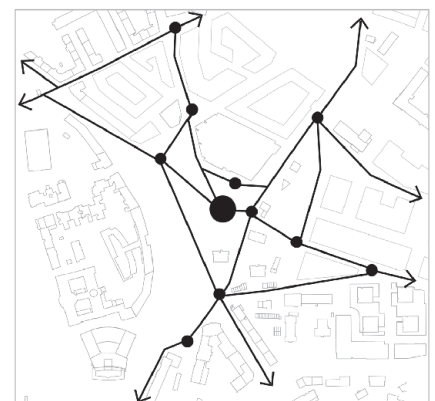
Domknięcie placu. Podniesienie krawędzi placu w północno-zachodniej jego części dla domknięcia kwartału, nowa zabudowa we wschodniej części i pierzeje drzew na południu oraz północy kreują czytelną granice placu.



Nowy park. Łączący Plac z nową i istniejącą strukturą zabudowy wzmocniając walory historyczne, krajobrazowe i kulturowe. Zieleni kontynuuje układ zabytkowego Placu, budując czytelną obraz przestrzeni.



Komunikacja. Dostosowanie koncepcji do planowanej przebudowy ul. Jana z Kolna z wprowadzeniem ruchu tramwajowego przy ul. Nowomiejskiej i delikatne przeniesienie przystanków komunikacji publicznej.

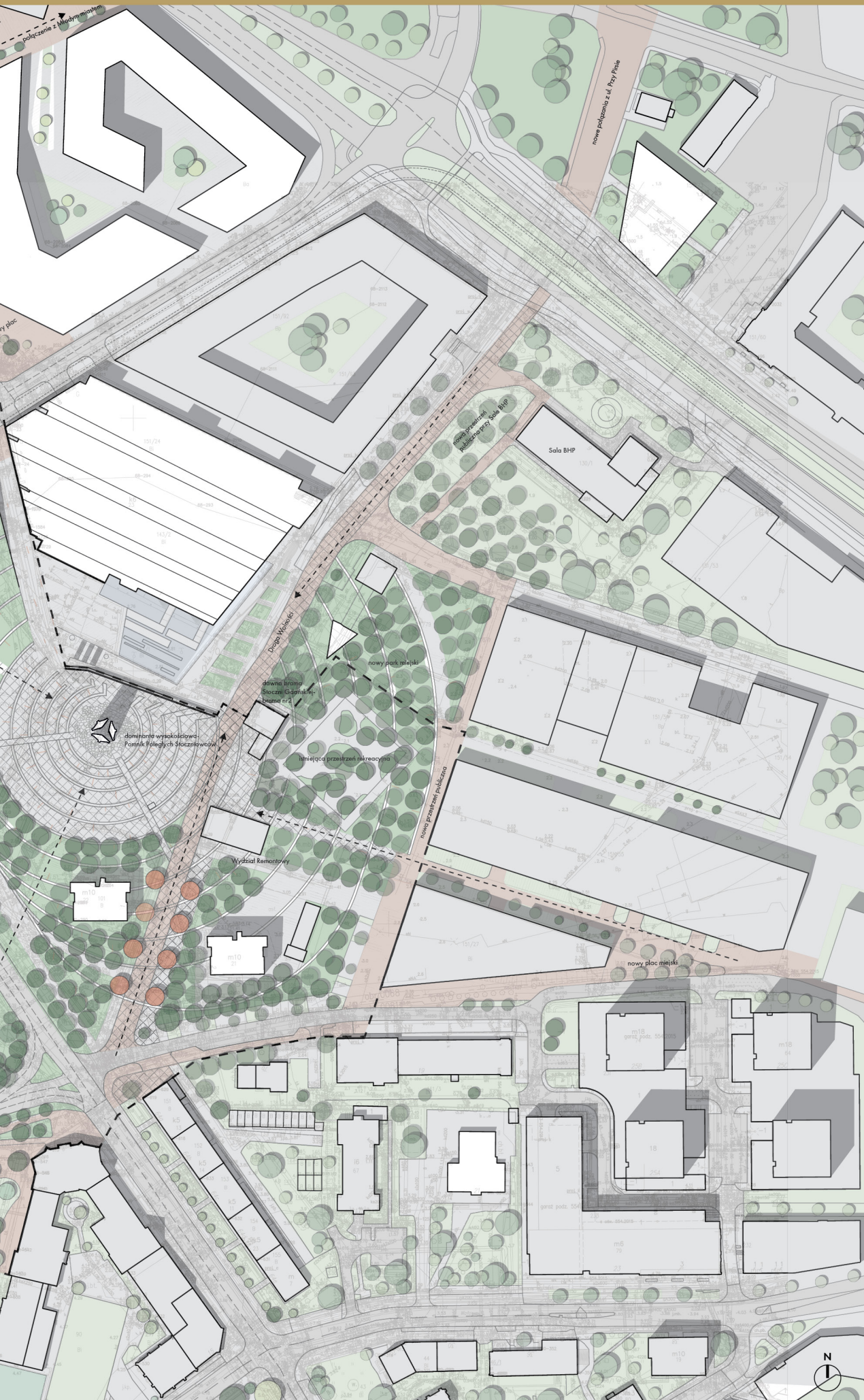


Przestrzeń publiczna. Stworzenie systemu połączeń przestrzeni publicznych. Każda przestrzeń publiczna proponuje użytkownikom unikalny program, jednocześnie łącząc się w spójną całość.

Pierwsza nagroda

Koncepcja zagospodarowania terenu

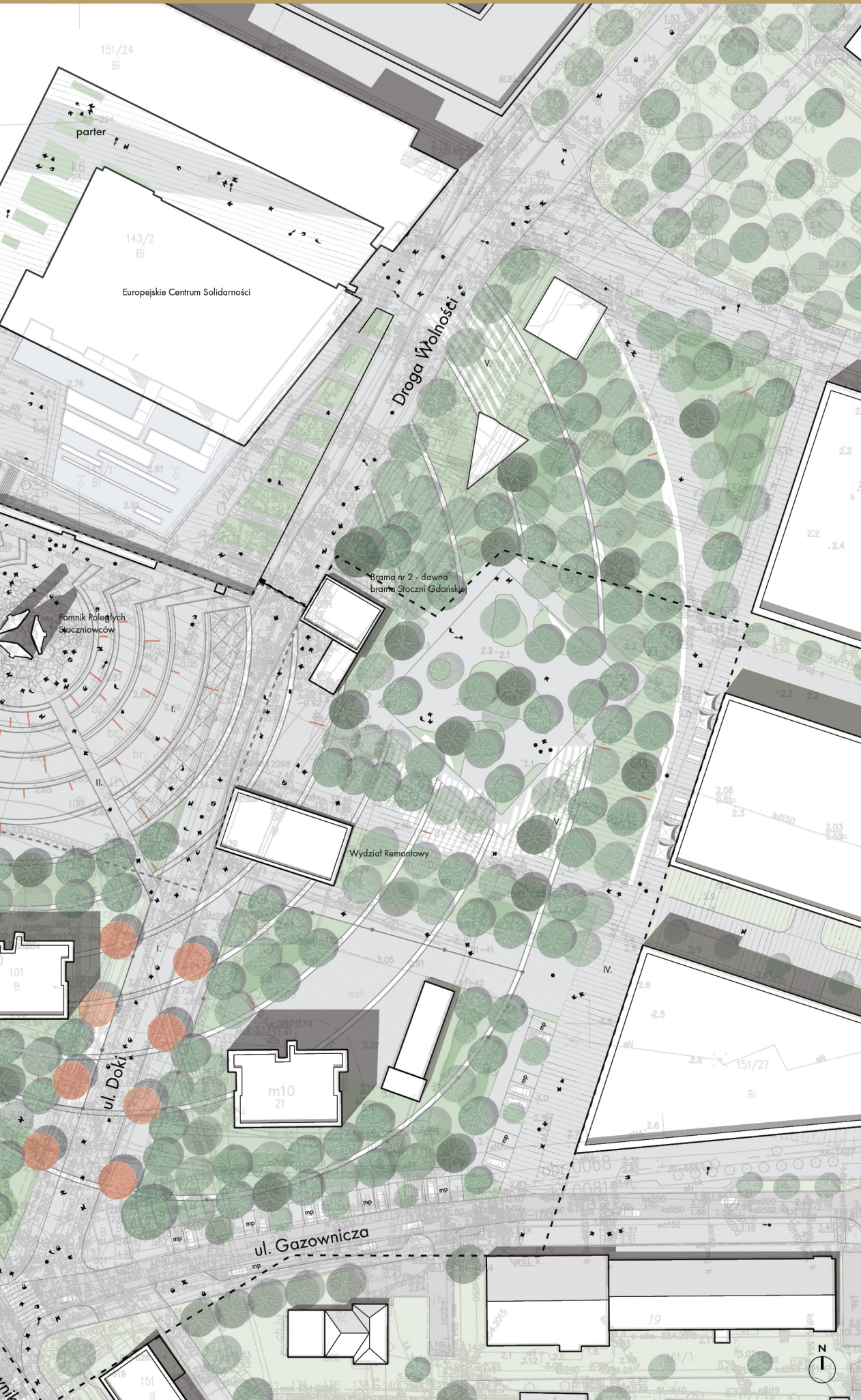




Pierwsza nagroda

Koncepcja zagospodarowania terenu

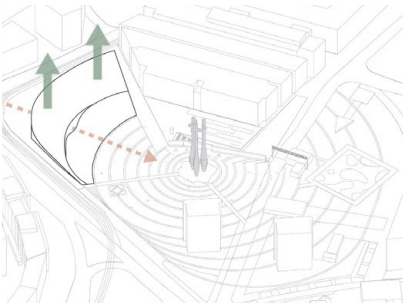




Pierwsza nagroda

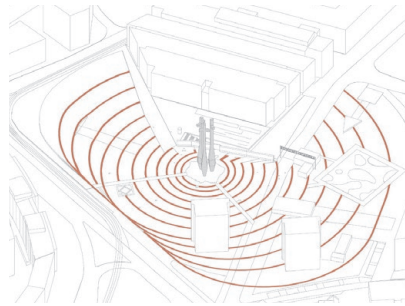


Idea uporządkowania placu



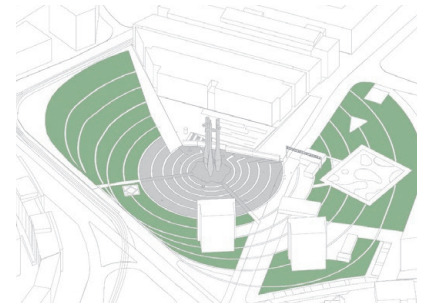
Domknięcie kwartalu

Podniesienie północno-zachodniej krawędzi placu, z zachowaniem otwarcia widokowego, podkreślonego przez podziemny przesmyk, jednoznacznie domyka plac i oddziela dwie różne przestrzenie.



Kontynuacja układu placu

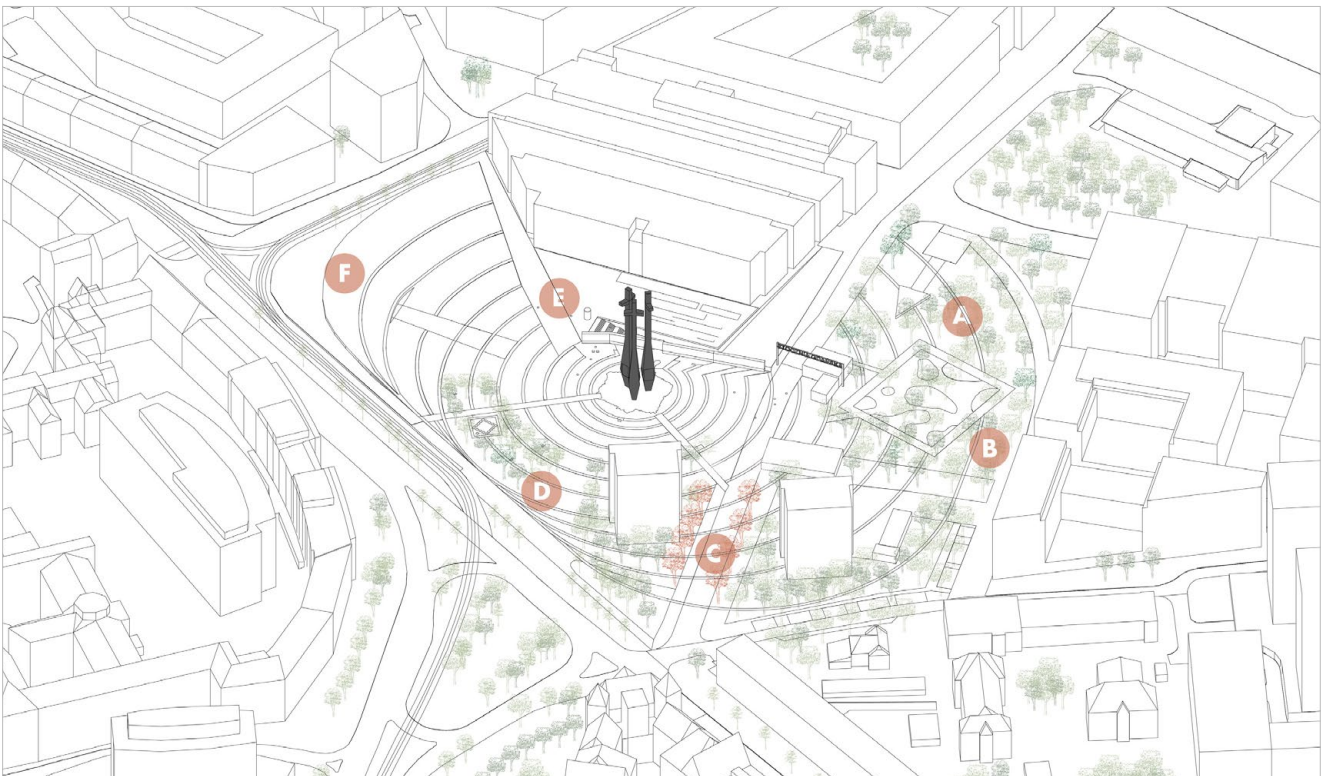
Zachowanie zabytkowej kompozycji historycznych okręgów i uzupełnienie ich obecności, daje możliwość stworzenia czytelnego obrazu placu i kontynuację idei na dachu proponowanej zabudowy parterowej.



Wydzielenia strefy pomnika

Jasne wydzielenie strefy pomnika od otoczenia, w postaci uzupełnienia centralnej kompozycji okręgów, a także oddzielenie pomnika od otoczenia zielenią wysoką oraz trawnikiem, tłumiąc chaos wizualny i dźwiękowy.

Schemat powiązań



Styk A. Dla uporządkowania i połączenia danej strefy z pomnikiem, jak i z nową strukturą zabudowy, zdecydowano stworzyć Park Solidarności, kontynuując ideę placu i okręgi „fali Solidarności” w postaci nowego nasadzenia drzew. Pozwala to na ujednolicenie obszaru i podporządkowaniu wspólnej idei zielonego parku, zintegrowanej z historią miejsca.

Styk B. Połączenie projektowanego parku i nowych kwartałów dzięki zintegrowanej przestrzeni publicznej biegnącej wzdłuż Drogi do Wolności w stronę Młodego Miasta i wody. Usługowe patery, zielony park i bogate dziedzictwo historyczne tworzą nową przestrzeń publ. promenady - o innej randze i charakterze niż obecny Plac.

Styk C. Początek Drogi Wolności zdefiniowany został, symboliczną liczbą 8 czerwonych klonów, z akcentem widokowym na końcu w postaci bramy i napisu Stocznia Gdańska. Obiekt o takiej symbolice i znaczeniu nie może być zaburzony parkingiem, z tego powodu parking został przeniesiony za budynek Doki 2.

Styk D. Zdefiniowanie czytelnej granicy strefy pamięci. Zieleni parkowa wchodzi w plac, tworząc granicę pomnika, tym samym tworząc jednolite tło z istniejącymi blokami mieszkalnymi. Oddzielenie pierzei drzew od ruchliwej drogi, przejście posadzki w trawnik, wyznaczające granicę strefy pamięci i zachowania jasnego kierunku otwarcia widokowego na pomnik.

Styk E. Poszerzenie drogi i likwidacja istniejącego wzniesienia, w celu połączenia placu przy ECS i Placu Solidarności. Wytworzenie alternatywnego dla Placu Solidarności miejsca - dla warsztatów i inicjatyw ECS.

Styk F. Podniesienia północno-zachodniej części placu – domykając go i definiując jego czytelne granice. Nowa zabudowa usługowa zintegrowana z placem z zachowaniem otwarcia widokowego od ul. Jana z Kolna. Podwyższenie z jednej strony wykorzystuje zielony dach jako kontynuację płaszczyzny placu i idee rozchodzących się fal, a z drugiej pozwala na stworzenia aktywnej przestrzeni ulicy, która nie będzie wchodzić w konflikt z duchem pamięci Placu Solidarności wraz z pomnikiem.

Tomasz Bekas
Alicja Maculewicz
Jan Matuszewicz

*Kształt urbanistyczny nie jest nigdy pozbawiony kontekstu społecznego:
jest tylko matrycą, w której rozgrywa się codzienne życie*

Spiro Kostof

(Za: Z. Paszkowski, *Miasto idealne*, Kraków 2011 s. 179)

IDEA

Założenie pomnikowe w zielonej otulinie

Urbanistykę obszaru objętego konkursem wyróżnia matryca okręgów kształtująca pomnikowy Plac Solidarności. Tu rozgrywa się codzienne życie i cykliczne upamiętnianie wydarzeń historycznych. Krzyże stanowią sprzężenie lokalnych wnętrz urbanistycznych — są dobrze widoczne w przestrzeni dzielnicy, uczyletniają, definiują rejon Placu Solidarności.

Sama dzielnica, chaotyczna i pełna pustek, uporządkowana jest za pomocą ujednoczenia miękkimi ścianami zieleni, domykania zabudową i podkreśleniem najść widokowych. Ranga i charakter przestrzeni Placu Solidarności jest podkreślona poprzez kontynuowanie motywu okręgów w posadzce urbanistycznej i architekturze krajobrazu.

KOMPOZYCJA URBANISTYCZNA

Kształt urbanistyczny Placu Solidarności ma na celu uporządkowanie otoczenia według reguł, które plastycznie utworzyły założenie pomnikowe, dla którego architektura placu stanowi integralną część.

Okręgi w płycie placu to „symbol solidarnościowych idei rozchodzących się na cały świat”. Przebijają się przez mury oporowe, poza posadzkę placu co podkreśla ich symbolikę dalszego rozchodzenia się idei. Okręgi w postaci odcinków muru kształtują architekturę krajobrazu terenów zielonych między ulicą Jana z Kolna a płytą placu. Zieleń w sposób funkcjonalno-kompozycyjny tworzy ścianę wnętrza urbanistycznego Placu Solidarności. Domknięcie placu buduje atmosferę powagi przynależną Założeniu Pomnikowemu.

Kształt urbanistyczny dalszych obszarów znajdujących się w zakresie 1:1000 wynika z rozmieszczenia sieci placów i kwartałów, co porządkuje przestrzeń i wizualnie harmonizuje różnorodne obszary dzielnicy kształtujące się na przestrzeni XX i XXI wieku. Projektowane uzupełnienia zabudowy stoją w opozycji do obecnie realizowanych inwestycji w sąsiedztwie Placu Solidarności. Przeskalowane gabaryty deformują tkankę miejską i prowadzą do sytuacji, w której pojedyncze budynki dominują w tle i zmniejszają rangę Pomnika Poległych Stoczniovców 1970.

Projektowana zabudowa mieszkaniowa nawiązuje do pierzejowej zabudowy, niegdyś dominującej w obszarze obok stoczni. Projekt zakłada rozdrobnienie zabudowy i uzupełnienie quasi-kwartałów zabudową mieszkaniową z przyziemiem usługowym. Podobnie jak wydzielone z przestrzeni placu wspólnoty mieszkaniowe, nowa zabudowa posiada swoje podwórka i przestrzeń, która może stanowić rozszerzenie dla funkcji zlokalizowanych w parterze.

Zróżnicowana funkcja zabudowy oferuje możliwość tworzenia placów o różnej randze i znaczeniu - reprezentacyjnym, kulturowym i sąsiedzkim.

Kompozycja Placu Solidarności podkreśla jego dominującą funkcję założenia pomnikowego, wizualnie wydzielając jego przestrzeń murami oporowymi i zielenią wysoką. Rozwiązania te wraz z oczyszcze-

niem Placu z wtórnych zmian wzmacniają ekspresję pomnikową. Najważniejsze powstałe place na północy i południu są domykane uzupełnieniem zabudowy.

System zieleni miejskiej

Uzupełnione zielenią trakty prowadzące wzdłuż sieci powiązań miejskich oferują możliwość poruszania się od i do strefy Pomnika w cieniu drzew. Tę samą ideę powtarza zielony trakt od inwestycji Doki do Górki Gradowej, oferujący możliwość zatrzymania się po drodze (np. dla rodzin z dziećmi).

Zaproponowano lokalizację błękitnej infrastruktury w formie kontynuacji ogrodów deszczowych zrealizowanych na terenie inwestycji Doki, będącej odpowiedzią na problem stania wody deszczowej przy istniejących garażach na ul. Gazowniczej. Niecki retencyjne pełnią także funkcję rozdzielającą ogólnodostępny plac sąsiedzki od terenu wspólnoty.

W celu odzyskania terenów zielonych zaproponowano przebudowanie istniejącej infrastruktury drogowej i utworzenie zbiorczej drogi głównej w miejscu DK1. To działanie pozwala na utworzenie traktu pieszego z najściem na pomnik od strony Dworca Głównego.

FUNKCJA

Społeczne funkcjonowanie

Urbanistyka kształtowana jest zgodnie z socjologiczną ideą kształtowania wspólnoty, w poszanowaniu współczesnego indywidualizmu, co znacząco wpływa na zróżnicowany kształt i funkcjonowanie.

Analiza wyszczególniła potrzeby odrębnych grup użytkowników. Turyści potrzebują dobrego dostępu do informacji, transportu i miejsca na wypoczynek podczas podróży i zwiedzania. Mieszkańcy Młodego Miasta liczą na dostępność zieleni i rekreacji na wzgórzu Gradowym. Wspólnota mieszkaniowa potrzebuje terenu na rekreację przy domu, zapewniającą intymność, dostęp do usług i miejsc parkingowych. Natomiast ogół społeczeństwa korzysta z Placu jako miejsca upamiętnienia historii Solidarności. Jest to miejsce zgromadzeń publicznych i edukacji historycznej.

Rozwiązania przestrzenne zakresu I dla poszczególnych terenów o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania

1. Najbliższe otoczenie Pomnika Poległych Stoczniovców

Przestrzeń placu wokół pomnika zorganizowana jest w graficzny motyw okręgu, co jest integralnym zamierzeniem artystycznym tożsamym z intencjami autorów Pomnika. Posadzka zostanie wykonana ponownie z kostki brukowej granitowej, okręgi z czarnej kostki bazaltowej. Dla ujednoczenia zlikwidowane zostaną wtórne chodniki przecinające okręgi na placu Solidarności.

Plac wyłączonego z ruchu przejazdowego. Rowery kierujemy na ścieżkę w otulinie, meleksy na turystyczny parking przy ECS.

Przestrzeń wokół pomnika będzie strefą ochronną z zakazem lokowania małej architektury, zanieczyszczającej pomnikowy układ posadzki, krzyży i elementów rzeźbiarskich.

Mała architektura siedzisk przy murze oporowym pozwala na obserwację uroczystości rocznicowych w cieniu drzew rosnących w otulinie — co jest szczególnie ważne w kontekście rosnących temperatur w sierpniu.

2. Obszar Doki/Gazownicza/Łagiewniki

Miękkie ściany z drzew i nasypów wydzielają kameralną przestrzeń półprywatną wokół bloków Doki 1 i Doki 2. W celu podniesienia rangi ulicy Doki, uporządkowano jej przestrzeń i usunięto miejsca parkingowe. Po stronie wschodniej znajduje się parking na 45 aut do dyspozycji mieszkańców obu bloków. Dodatkowe wydzielenie przestrzeni stanowią niecki retencyjne — ogrody deszczowe. Zlikwidowano budynek „Wydział remontowy” i garaże przy Gazowniczej.

Druga nagroda

3. Plac przy I Liceum Ogólnokształcącym

Plac kompozycyjnie stanowi przestrzeń ekspozycji efektownej fasady budynku szkolnego. Jest fragmentem sprzężenia urbanistycznego najścia widokowego wzdłuż Wałów Piastowskich ulicami Doki, Gazownicza, Łagiewniki i placem sąsiedzkim po drugiej stronie jezdni.

4. Promenada na Wałach Piastowskich

Wały Piastowskie mają nowy profil drogi utworzony poprzez przesunięcie torowiska i zestawienie pasów do jazdy w obu kierunkach, co pozwoliło na kreację faktycznego najścia widokowego ze skrzyżowania Wały Piastowskie/Rajska na Pomnik Solidarności. Na osi najścia widokowego mieści się reprezentacyjna promenada. Promenada łączy się z placem przed fasadą Liceum, który zaś jest częścią placu wokół skrzyżowania ulicy Doki i Łagiewniki. Na styk tego placu z Promenadą przeniesiono fragmenty muru Stoczni i Muru Berlińskiego. Plac ten jest sprzężeniem opisywanej promenady z reprezentacyjną ulicą Doki prowadzącą do Bramy nr 2 Stoczni Gdańskiej.



5. Gdyńskich Kosynierów/Jana z Kolna

Obszar zabudowy mieszkalno-usługowej. Kwartał ma na celu uzupełnienie zabudowy kamienicznej. Zabudowa dopasowana jest do istniejącej kamienicy wyznaczającej południowo-wschodni narożnik opisywanej pierzei. Obszar ten połączony jest z obszarem nr 6.

6. Teren po dawnej zajezdni autobusowej „Jana z Kolna”

obszar zabudowy usługowej o funkcji hotelu z usługami w parterze. Zabudowa sąsiaduje z reprezentacyjnym placem z zielenią wysoką. Przez plac wytyczona jest trasa pieszo-rowerowa z rampą łączącą Żółty Wiadukt z ulicą Jana z Kolna, Pod rampą mieści się węzeł komunikacji indywidualnej pieszo-rowerowej: wypożyczalnia roweru miejskiego i hulajnóg, szalek miejski; Opisywany ciąg jest elementem trasy Nowe Miasto — Plac Solidarności — Wzgórze Gradowe. Teren zielony pełni funkcję przystanku dla pieszych na drodze do celu.

7. Obszar między ulicami Nowomiejską, Jana z Kolna, Robotniczą i Stefana Jaracza

Wytyczenie kwartałów zabudowy mieszkaniowej z kameralnymi wnętrzami urbanistycznymi — otwartymi dziedzińcami. Zabudowa blokowa, mieszkalna i usługowa. Dopasowanie linii zabudowy do kamienicy z ulicy Robotniczej/Jana z Kolna.

8. Ulica Nowomiejska

Przeprowadzenie tramwaju z ulicy Jana z Kolna ulicą Nowomiejską w kierunku stoczni. Zmiana przebiegu ulicy w nawiązaniu do jej historycznego przebiegu, zgodnie z aktualnym MPZP. Utworzenie węzła komunikacji turystycznej kołowej — parking autokarów turystycznych i meleksów z infrastrukturą (toalety, kiosk).

9. Obszar w miejscu dawnej Stotówki

Obszar placu na wschód od ulicy Doki jest strefą łączącą nowo-powstające dojścia z Placem Solidarności. Na tym terenie zaznaczono obrys starego budynku Stotówki. Z poligonalnych wysp zieleni wyrastają drzewa tworzące miękkie ściany urbanistyczne dla najść widokowych. Wśród drzew umieszczone są systemy ekspozycji zewnętrznych.

Komunikacja

Ulica Jana z Kolna została przeprojektowana w sposób, który nie ogranicza jej przepustowości i jednocześnie wydobywa lepiej walory kompozycji przestrzennej. Dzięki nowemu układowi torowiska i pasów ruchu drogowego, powstała reprezentacyjna promenada, tworząca najście widokowe na pomnikowe trzy krzyże. Promenada zakończona jest placem, który kieruje zwiedzającego na Drogę do Wolności, trasę o znaczeniu historycznym. Ulica Doki została podporządkowana charakterowi pieszej promenady.

Druga kluczowa trasa pieszo-rowerowa prowadzi w poprzek opracowania, od nowopowstających ulic po wschodniej stronie ulicy Doki, przez Plac Solidarności i wzdłuż torowiska na ul. Jana z Kolna, przez projektowany plac z rampą do Żółtego Wiaduktu. Trasa ta prowadzi na zachód do kompleksu terenów zielonych o znaczeniu historycznym i rekreacyjnym na Górze Gradowej, a w kierunku wschodnim ku Montowni, Muzeum II Wojny Światowej, następnie na południe ku Muzeum Poczty Polskiej. Realizacja kładki rowerowej i lokalizacja parkingów rowerowych ma zachęcać do wybierania tej formy transportu osobistego.

W granicach opracowania konkursowego wyznacza się węzły komunikacji. Są to:

- węzeł komunikacji rowerowej na placu przy ul. Jana z Kolna
- węzeł komunikacji miejskiej Wały Piastowskie/Plac Solidarności
- węzeł komunikacji turystycznej kołowej na ul. Nowomiejskiej

Powiązania funkcjonalne ciągu pieszo-rowerowego

Plac Solidarności jest powiązany komunikacyjnie z Muzeum II Wojny Światowej, oraz jest elementem szlaku doprowadzającego mieszkańców Młodego Miasta do Wzgórza Gradowego i związanych z nim terenów rekreacji. Turyści idący od Muzeum II Wojny Światowej ku ECS i Placu Solidarności mijając będą niedawno powstały pasaż z Montownią, następnie przejdą obok ekspozycji plenerowych przy zabytkowej bramie nr 2 Stoczni Gdańskiej by na końcu znaleźć się na Drodze Do Wolności lub na Placu Solidarności. Odpowiadając na potrzeby mieszkańców, dostęp do obszarów zielonych po zachodniej stronie torów kolejowych stanie się łatwiejszy dzięki wytyczeniu drogi rowerowej prowadzącej do Żółtego Wiaduktu. System zieleni w tym kontekście funkcjonuje jako przystanki dla osób kierujących się pieszo lub na rowerze ku Wzgórz Gradowemu.

ZAKRES II — Plac Solidarności, ulica Doki, Wspólnota mieszkaniowa

Uporządkowanie urbanistyczno-architektoniczne Placu Solidarności

Funkcja Placu — założenie pomnikowe

Plac Solidarności ma różne funkcje, poniżej wymienione są główne wg hierarchii:

- historyczne założenie pomnikowe
- punkt turystyki, edukacji, informacji
- przestrzeń komunikacji dzielnicowej — ciągi piesze i wydzielone ciągi pieszo-rowerowe

Kompozycja i ukształtowanie

Przestrzeń placu wokół pomnika zorganizowana jest w graficzny motyw okręgu, co jest integralnym zamierzeniem artystycznym. Posadzka zostanie wykonana z kostki brukowej granitowej, okręgi z czarnej kostki bazaltowej. Dla ujednoczenia zlikwidowane zostaną chodniki przecinające okręgi na placu Solidarności i inne wpływy prac konserwatorskich zniekształcających pierwotny kształt plastyczny. Przestrzeń wokół pomnika („Przedpole”) jest objęta ochroną konserwatorską. Obowiązuje zakaz lokowania małej architektury, zanieczyszczającej pomnikowy układ posadzki, tablic, krzyży i elementów rzeźbiarskich.

Mała architektura jest umieszczona w otulinie placu oraz po stronie wschodniej, w sąsiedztwie Bramy nr 2 Stoczni i pawilonu z pamiętkami.

Druga nagroda

Plac Solidarności zachowuje swój cyrkularny kształt i kompozycję rozchodzących się okręgów. Podstawa pomnika jest integralną częścią rzeźby pomnikowej i koncepcji artystycznej i zostanie przywrócona do stanu projektowanego. Założono likwidację wypełnień między szczelinami płyt i pokreślenie tych spękań linearnym oświetleniem zagłębionym w szczelinach między betonowymi spękanymi płytami. Następnie w obszarze „przedpola” krzyży, istniejąca kostka granitowa zostanie ułożona ponownie by utworzyć gładką, bardziej dostępną posadzkę. Krawężniki i asfalt czarnych pierścieni placu zostaną zastąpione czarną kostką bazaltową, dzięki czemu posadzka będzie miała nawierzchnię bez barier architektonicznych, jakimi są obecne wysokie krawężniki i uskoki. Chodniki przecinające okręgi są zlikwidowane.

Piąty krąg placu (licząc od pomnika) ma wypoziomowaną posadzkę dostosowaną do ruchu pieszych, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami. Pomiędzy podstawą pomnika a wypoziomowaniem posadzka zostanie wykonana w równym, bezpiecznym nachyleniu w związku z istniejącą różnicą poziomów. Plac Solidarności i Droga do Wolności to teren wyłączone z ruchu przejazdowego. Ławki zostały rozwiązane jako siedziska zintegrowane z murem oporowym układu zieleni strefy nazwanej „zieloną otuliną Placu Solidarności”.

Tereny Wspólnoty Doki 1 i Doki 2

Opracowanie konkursowe wydziela działkę dla bloku pod adresem Doki 1 (mapa 1:500). Budynek został wizualnie odseparowany od Placu nasypem obsadzonym zielenią. Zachodnia granica działki również zostanie ukształtowana w sposób zapewniający intymność mieszkańcom. Obie wspólnoty mieszkaniowe z bloków na ul. Doki mają ujednolicone stylistycznie zagospodarowanie terenu.

Na działkach poza dojazdami pieszymi przewidziano miejsce na składowanie odpadów, przestrzeń do aranżacji według uznania mieszkańców wspólnoty oraz na małą retencję w postaci ogrodów deszczowych spójnych z charakterem zieleni wokół bloku. Ogrody deszczowe znajdują się w miejscu gdzie dostrzeżono problem gromadzenia się wody opadowej i stanowią dodatkowe wydzielenie części prywatnej bloku po stronie południowej. Zagospodarowanie po południowej stronie bloku Doki 1 wynagradza zmniejszenie obszaru wokół bloku po stronie północnej względem istniejącego, prowizorycznego podziału gruntu. Potrzeba miejsc parkingowych dla wszystkich mieszkańców została skumulowana w postaci jednego parkingu z wjazdem z ulicy Łagiewniki. Mieszkańcy ulic Doki i Łagiewniki mają do dyspozycji plac zabaw oraz mały plac miejski „Sąsiedzki” pełniący funkcję spotkań lokalnych mieszkańców i punktu handlowego — targowiska.

Plac Sąsiedzki

Plac Sąsiedzki to przestrzeń zorganizowana wokół wyniesionego skrzyżowania ulic Doki, Gazownicza i Łagiewniki. Ruch jest tu uspokojony. Kompozycja placu jest ujednolicona pergolami. Wnętrze urbanistyczne jest domknięte ścianami zabudowy, miękkimi ścianami zieleni wysokiej i ogrodów deszczowych. W kierunku zachodnim jest otwarty na promenadę Wałów Piastowskich. Każdy klin między ulicami ma inne przeznaczenie. Plac integruje w ten sposób grupy użytkowników we wspólnej przestrzeni placu miejskiego:

- wzdłuż południowej krawędzi ulicy Łagiewniki znajduje się reprezentacyjny plac przed Liceum, służący jako miejsce gromadzenia się uczniów przed i po zajęciach. Plac łączy promenadę Wałów Piastowskich z głównym dojściem do Placu Solidarności i kieruje zwiedzających na ulicę Doki i Drogę do Wolności;
- w klinie między ulicą Łagiewniki i Gazowniczą znajduje się ogródek lokalu gastronomicznego;
- w klinie między Gazowniczą i Doki znajduje się plac do spotkań sąsiedzkich i drobnego handlu — sezonowego targowiska;
- w klinie między ulicą Doki a Łagiewniki znajduje się plac zabaw.

Modyfikacje zapisów w istniejącym planie zagospodarowania przestrzennego

Projekt opracowania ma bardziej charakter ewolucyjny niż rewolucyjny, z tego względu nieliczne decyzje projektowe zmieniają zapisy dwóch miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których granicach znajduje się teren opracowania konkursowego.

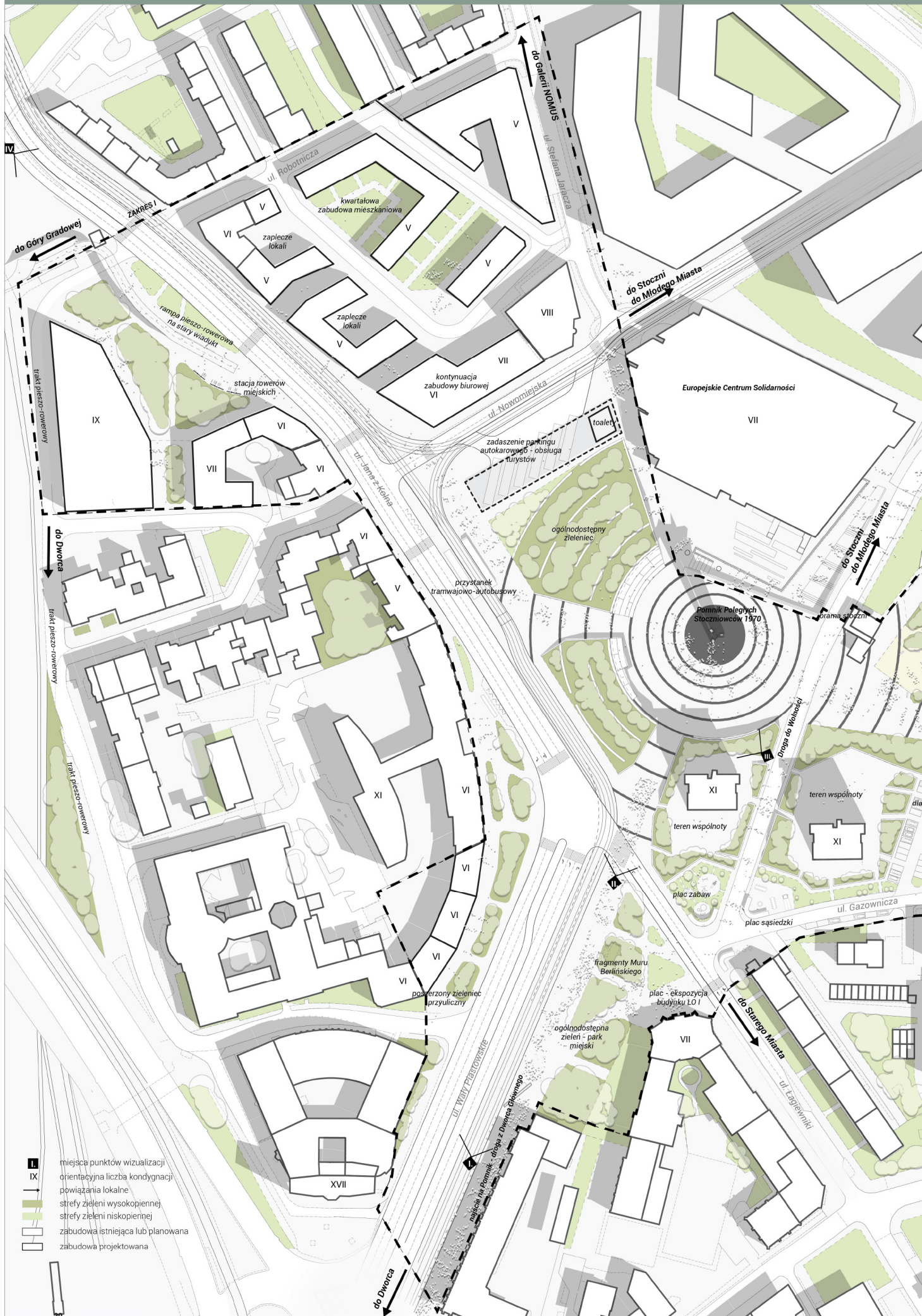
Najważniejsze zmiany:

- Teren pieszy o charakterze zieleni urządzonej 1128/008-KX powinien zostać powiększony o fragment po dawnej stołówce obszaru 1128/005-M/U32.
- Obszar 1128/010-U33: zmiana obowiązującej linii zabudowy na maksymalną nieprzekraczalną linię zabudowy, przyłączenie tego obszaru do 1128/008-KX.
- Obszar pod zabudowę usługową 1154/014-U33 — zmiana funkcji na zabudowę mieszkalno-usługową. Przesunięcie obowiązującej linii zabudowy i wydzielenie obszaru o przeznaczeniu na zieleni oraz wytyczenie obszarów ciągów pieszorowerowych;
- W obszarze dawnego węzła drogowego zajmującego teren nr 1128/028-KD83 należy wytyczyć fragment na nowy teren zieleni urządzonej pod realizację placu, najścia na Pomnik i miejsca lokalizacji fragmentów Murów Stoczni i Muru Berlińskiego.

(Z autorskiego opisu projektu)

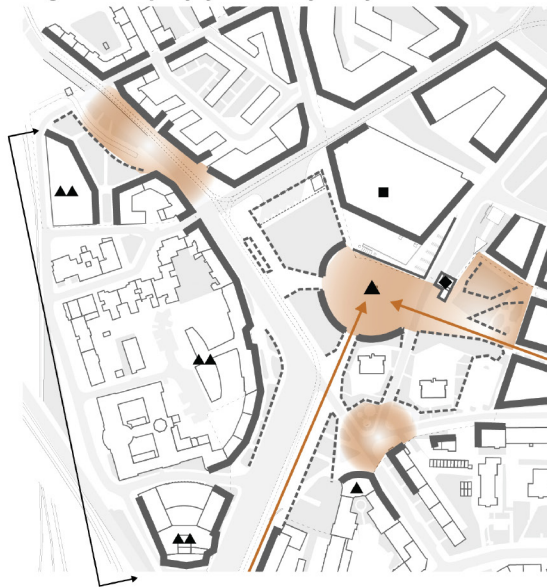


Druga nagroda



- miejsca punktów wizualizacji
- orientacyjna liczba kondygnacji
- powiązania lokalne
- strefy zieleni wysokopiennej
- strefy zieleni niskopiennej
- zabudowa istniejąca lub planowana
- zabudowa projektowana

diagram kompozycji urbanistycznej



Otwarcie przestrzeni pomnika na sąsiedztwo i dążenie do maksymalnego rozszerzenia strefy Placu Solidarności w otoczeniu znaczeniowo pustym (droga i węzły komunikacyjne) **doprowadza do rozmywania się znaczenia założenia pomnikowego**. Aby budować napięcie i otwierać najścia widokowe, zaproponowano zamknięcie strefy pomnika innymi, mniejszymi przestrzeniami, które pełnią także funkcję wydzielającą wspólnotę mieszkaniową z Placu.

Prowadzące do Placu "szczeliny" pomiędzy tymi strefami, budowanymi zielenią wysokopienną potęgują znaczenie landmarku (**kruszenie płyt, tworzenie wyrw**), oraz służą jako kadry ekspozycji, dla którego przedpolem jest otwarta, ścisła strefa pomnika, otoczona skarżą, umożliwiającą **cichą kontemplację oraz zapewniającą intymność mieszkańcom wspólnot przy ul. Doki**.

Kształtowane najścia zyskują większą rangę dzięki temu, że łączą ze sobą uporządkowane place, o różnej wartości i treści.

- ↔ kształtowana elewacja urbanistyczna od strony torów kolejowych
- kształtowane wnętrza urbanistyczne — najścia na Pomnik
- - - miękkie ściany wnętrz (roślinność, przepierzenia)
- ▬ twarde ściany wnętrz (ściany budynków, mury)
- dominanta przestrzenna ◆ dominanta znaczeniowa
- ▲ lokalna dominanta wysokościowa
- ▲▲ dominanta należąca do grupy dominant

kształtowanie systemu zieleni miejskiej



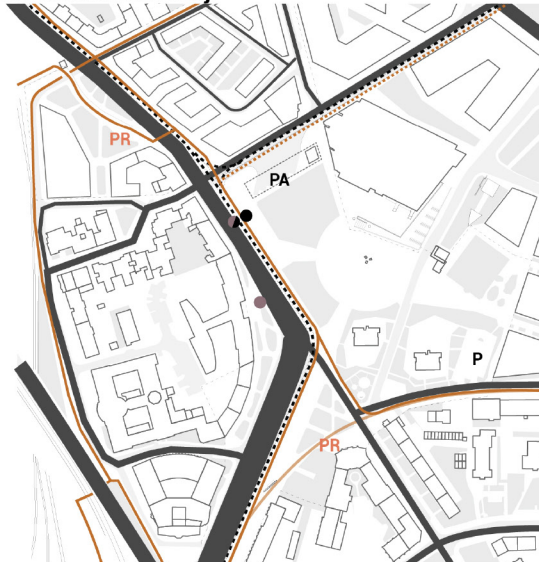
Projektowany układ ma na celu nie tylko wydzielenie zieleni wnętrz urbanistycznych, ale **także wskazanie miejskich korytarzy ekologicznych**, łączących ze sobą większe przestrzenie zielone.

Uzupełnione zielenią trakty prowadzące wzdłuż sieci powiązań miejskich oferują możliwość poruszania się od i do strefy Pomnika w cieniu drzew. Tę samą ideę powtarza zielony trakt od inwestycji Doki do Górki Gradowej, oferujący możliwość zatrzymania się po drodze (np. dla rodzin z dziećmi). Przeniesione fragmenty **Muru Berlińskiego** zlokalizowano w nowym, zielonym trakcie wzdłuż ul. Wały Piastowskie, przez co są **bliżej założenia pomnikowego, w miejscu o większej randze i powadze**.

Zaproponowano lokalizację błękitnej infrastruktury w formie **kontynuacji ogrodów deszczowych zrealizowanych na terenie inwestycji Doki**, będącej odpowiedzią na problem stania wody deszczowej przy istniejących garażach na ul. Gazowniczej. Niecki retencyjne pełnią także **funkcję rozdzielającą ogólnodostępny plac sąsiedzki od terenu wspólnoty**.

- projektowana i istniejąca zieleni niskopienna
- projektowana i istniejąca zieleni średnio- i wysokopienna
- ▨ strefy zieleni o właściwościach retencyjnych (parki deszczowe, niecki)
- ➔ kierunki kształtowania miejskich korytarzy ekologicznych

schemat komunikacji



W celu odzyskania terenów zielonych zaproponowano **przebudowanie istniejącej infrastruktury drogowej i utworzenie zbiorczej drogi głównej w miejscu DK91**. To działanie pozwala na utworzenie traktu pieszego z najściem na pomnik od strony Dworca Głównego.

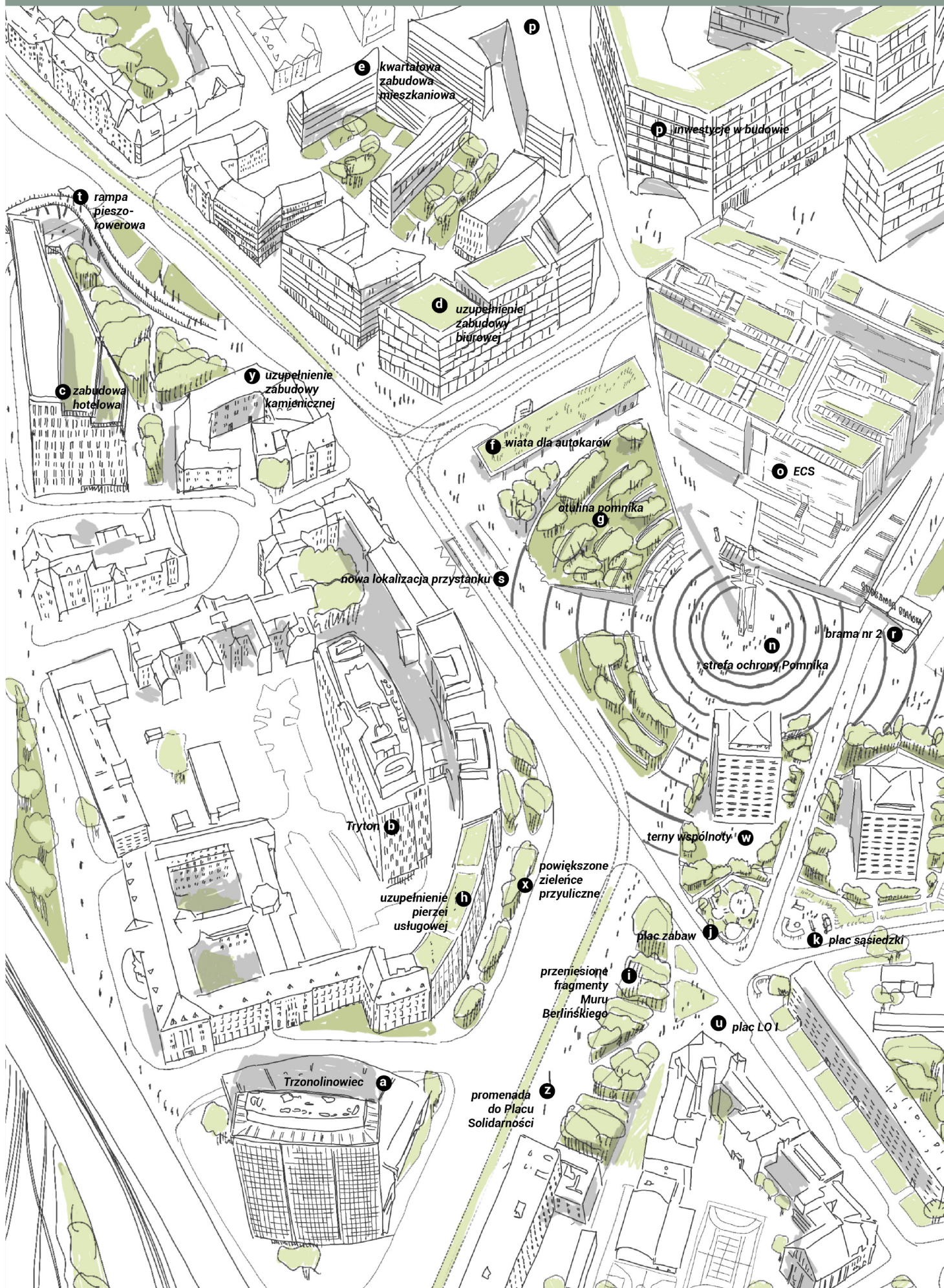
Zaproponowano powiązanie zachodniej części terenu opracowania z istniejącą infrastrukturą rowerową poprzez utworzenie traktu pieszo-rowerowego wzdłuż torów kolejowych. Trakt ten zakończony jest kładką pieszo-rowerową, umożliwiającą wjazd na żelazny wiadukt drogowy.

Zrezygnowano z miejsc postojowych wzdłuż Drogi do Wolności. **Miejsca dla mieszkańców zlokalizowano w przeznaczonym wspólnocie parkingu**, a obsługa turystyczna (autokary, meleksy) realizowana jest od północnej strony Placu Solidarności.

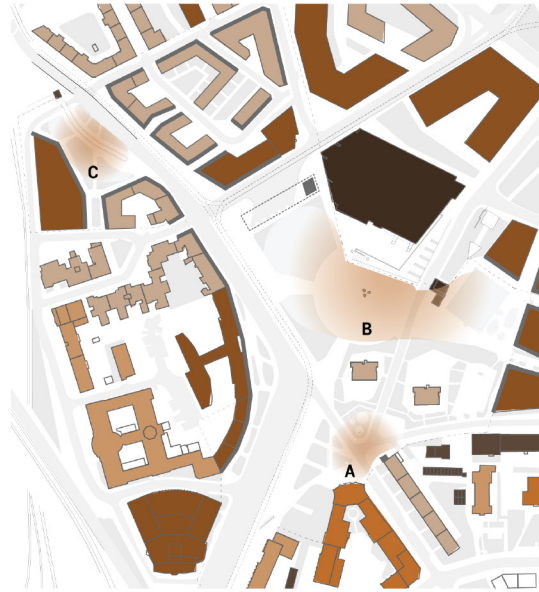
Realizacja kładki rowerowej i lokalizacja parkingów rowerowych ma **zachęcać do wybierania tej formy transportu osobistego**.

- przebieg drogi rowerowej — dopuszczenie ruchu rowerowego
- - - przebieg kontrapasa rowerowego ■■ linia tramwajowa
- ▬ drogi główne ▬ drogi zbiorcze ▬ drogi dojazdowe
- PR parking rowerowy i stacje roweru miejskiego
- P parking PA postój autokarowy do obsługi turystycznej
- przystanek autobusowy ● przystanek tramwajowy

Druga nagroda



schemat funkcjonalny



Projektowane uzupełnienia zabudowy stoją w opozycji do obecnie realizowanych inwestycji w sąsiedztwie Placu Solidarności. Przeskalowane gabaryty deformują tkankę miejską i prowadzą do sytuacji, w której pojedyncze budynki dominują w tle i zmniejszają rangę Pomnika Poległych Stoczniovców 1970.

Projekt zakłada rozdrobnienie zabudowy i uzupełnienie quasi-kwartałów zabudową mieszkaniową z przyziemiami usługowym. Podobnie jak wydzielone z przestrzeni placu wspólnoty mieszkaniowe, nowa zabudowa posiada swoje podwórka i przestrzeń, która może stanowić rozszerzenie dla funkcji zlokalizowanych w parterze.

Zróżnicowana funkcja zabudowy oferuje możliwość tworzenia placów o różnej randze i znaczeniu - reprezentacyjnym, kulturowym i sąsiedzkim.

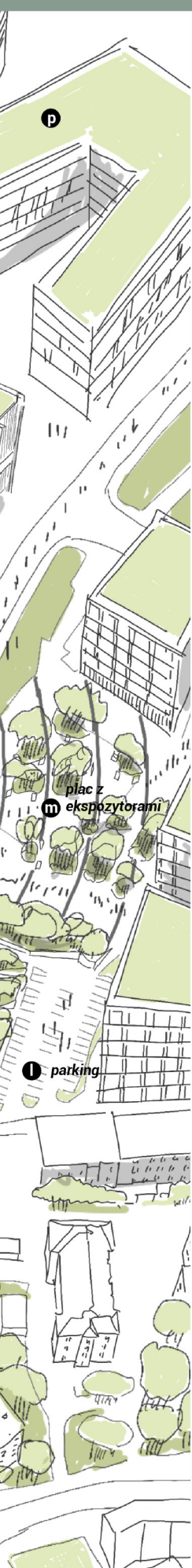
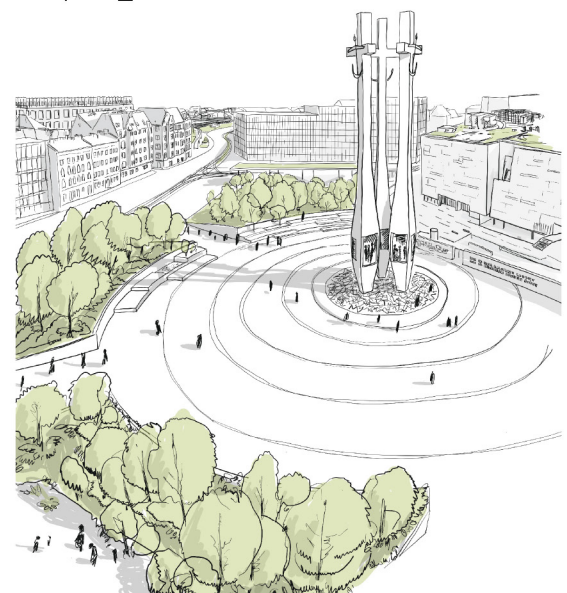
- A plac o charakterze miejskim, sąsiedzkim
- B plac o charakterze kulturowym, budującym tożsamość
- C plac o charakterze miejskim, reprezentacyjnym
- projektowana i istniejąca zabudowa mieszkaniowa
- projektowana i istniejąca zabudowa usługowa (biura, hotele)
- siedziby urzędów i organizacji
- siedziby instytucji kultury
- partery usługowe
- placówki oświatowe
- zabudowa gospodarcza

widok z punktu IV

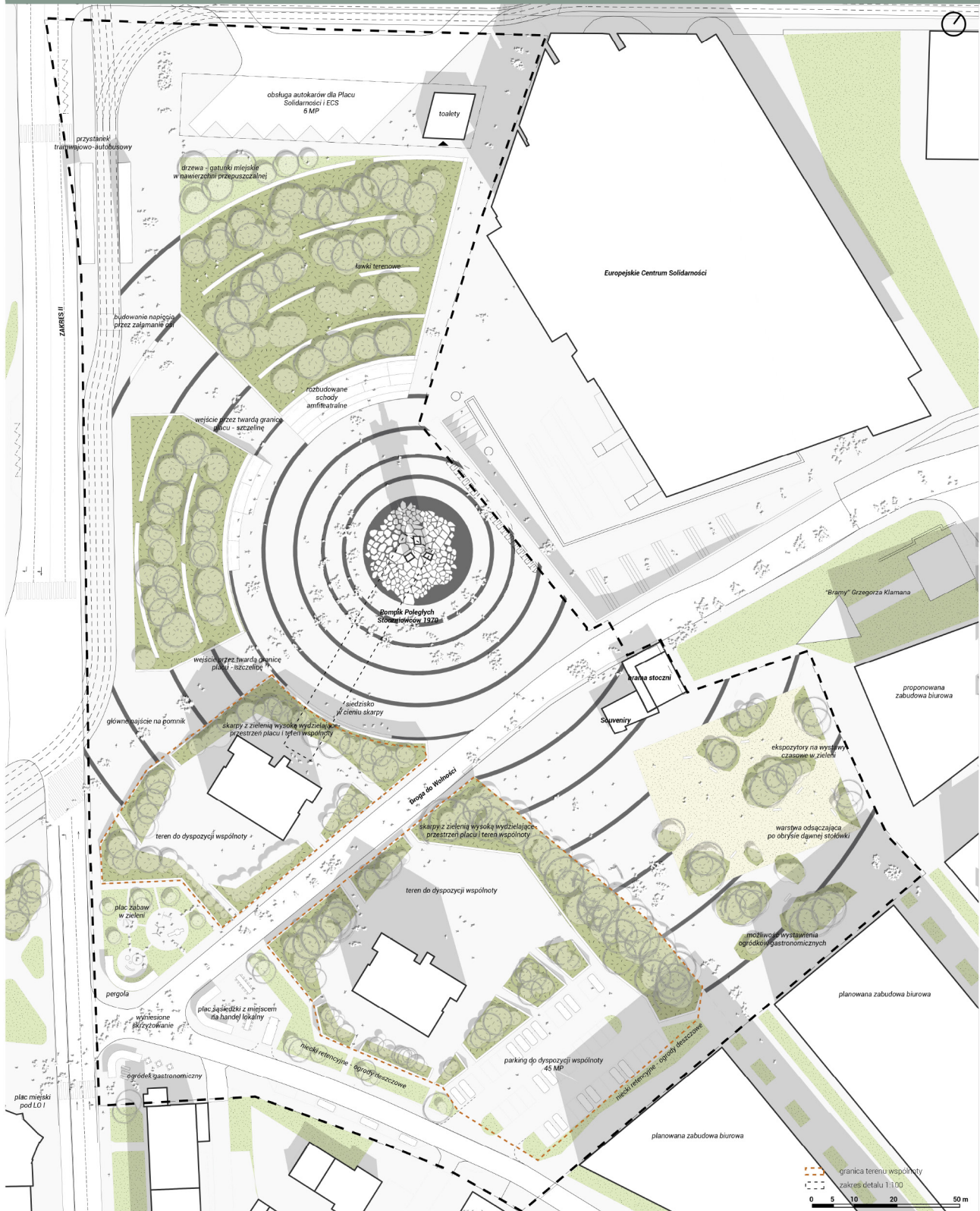


widok z punktu II

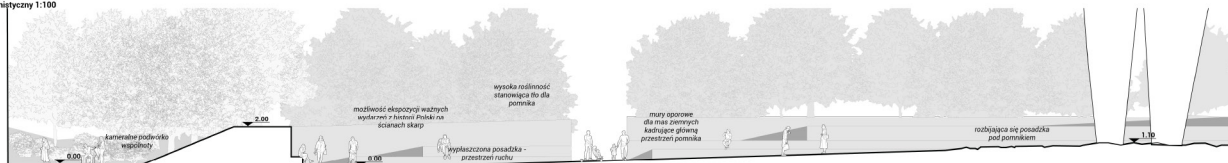
widok z punktu III



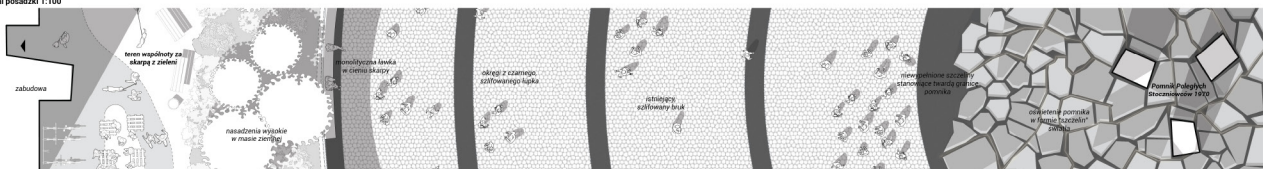
Druga nagroda

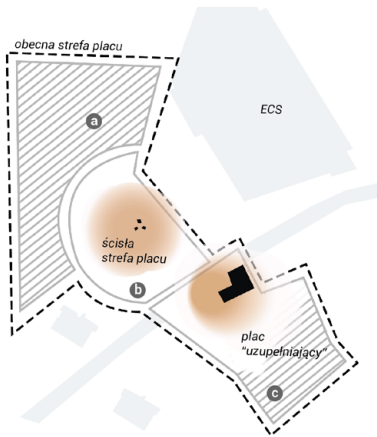


przekrój urbanistyczny 1:100



detal posadzki 1:100





Porządkowanie istniejącej strefy Placu Solidarności opiera się na podporządkowaniu go dwóm świadkom historii - **Pomnikowi Poległych Stoczniowców** oraz **bramie Stoczni**.

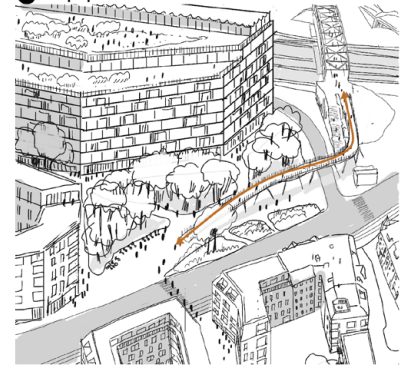
Wydzielenie z całego placu strefy parkowej, ogólnodostępnej (a), pozwala na zamknięcie Pomnika w strefie (b), będącej miejscem dla osób, chcących skupić się na bliższym obcowaniu z miejscem pamięci.

Strefa parkowa umożliwi bardziej podświadome, codzienne obcowanie z Pomnikiem, dzięki usytuowaniu go w funkcji landmarku dla strefy parkowej.

Poszerzenie strefy placu o przestrzeń miejskiego placu (c), znosi z niego ciężar bycia miejscem wystaw czasowych, czy obsługi turystów, a stanowi tło dla bramy Stoczni, która zbliżona zbyt mocno do nowej zabudowy straciłaby moc swojego wyrazu.

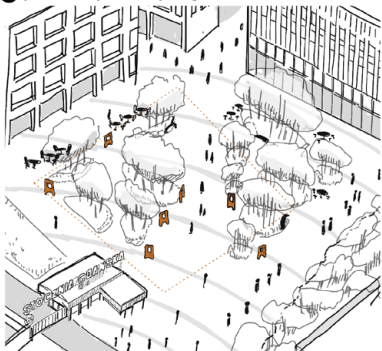
W efekcie plac przesuwając swoje dwa centra bliżej miejsc historycznych wydarzeń, a dalej od węzła komunikacyjnego, pozwalając na hierarchizowanie poszczególnych funkcji związanych z codziennym życiem w strukturze miasta.

L rampa pieszo-rowerowa



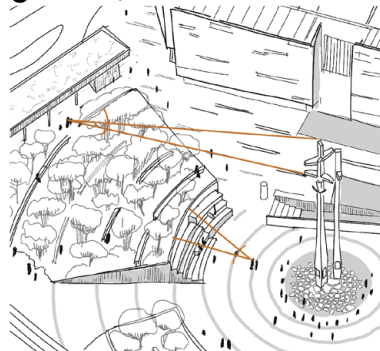
Cofnięcie fasady zabudowy usługowej względem ulicy daje miejsce na ułatwienie komunikacji przez wiadukt bramy Oliwskiej, którego schody nie są łatwe do pokonania dla rowerzystów i osób z dziećmi. Uzyskany w ten sposób zielone stanowisko i możliwość rozwinięcia usług znajdujących się w parterach zabudowy.

M przestrzeń placu miejskiego



Poszerzenie Placu Solidarności w kierunku inwestycji Doki stwarza tło dla Bramy nr 2 i odciąża ściśle centrum Placu od funkcji towarzyszących takich jak czasowe ekspozycje.

N ściśła strefa placu



Wysokość Pomnika pozwala na odczytywanie go i kierowanie się nim nawet w przypadku wydzielenia ściśłej strefy placu skarpami. Wysokość skarp wizualnie zamyka obserwatorów z placu i przesłania widok na pobliską zabudowę, skupiając uwagę na samym Pomniku.

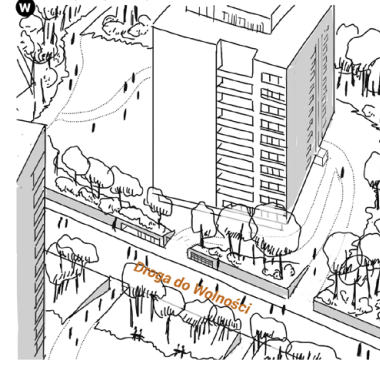
Z promenada z najściem na Pomnik



Przeprojekowanie układu drogowego umożliwia utworzenie bezpośredniego najścia na Pomnik oraz wygospodarowanie odpowiedniego miejsca na fragmenty Muru Berlińskiego. Sciana zieleni domyka od drugiej strony plac sąsiedzki, będący wejściem na Drogę do Wolności.

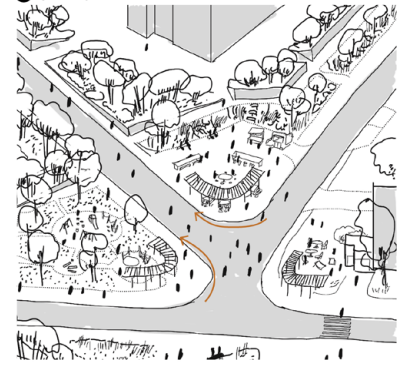


W tereny wspólnoty



Przestrzeń mieszkańców wydzielona skarpami z zielenią. W murach oporowych skarp mogą znajdować się wnęki na pojemniki na odpady i skrzynki na listy. Jeśli zajdzie taka potrzeba, przejścia pomiędzy skarpami można wyposażyć w niskie bramy. Taka forma wygrozdzenia ma dawać mieszkańcom wspólnoty odczucie posiadania jakiegoś "wnętrza", a forma wygrozdzenia zapewnia uzupełnienie terenu zielenią.

K plac sąsiedzki



Aby skutecznie odwrócić powiązania budynków przy ul. Doki od Placu Solidarności, a w kierunku miasta, powiązано je z najbliższym sąsiedztwem - zabudową przy ul. Łągiewniki i budynkiem szkoły LO I. Zaprojektowane przestrzenie wspólne - plac zabaw, placyk z miejscem targowym i poszerzony ogródek gastronomiczny powinny służyć wszystkim użytkownikom tego miejsca.



Droga do Wolności PRZED



Istniejące zagospodarowanie w postaci zatok postojowych odbiera powagę Drodze do Wolności. Trakt ten powinien być reprezentacyjny, a nie stanowić zaplecze zabudowy mieszkaniowej.

Droga do Wolności PO



Zaproponowano przeniesienie miejsc postojowych na parking do wyłącznego użytku wspólnoty. Podniesione i obrmurowane skarpy z zielenią naprowadzają na Bramę nr 2.

Sławomir Kopa

OPIS KONCEPCJI

Projekt ma na celu rozwinięcie koncepcji Placu Solidarności, przekształcając go w przestrzeń o rozbudowanym przestaniu. Nowe zagospodarowanie tego terenu ma za zadanie nie tylko stanowić miejsce upamiętnienia, ale również symbolizować dorobek Ruchu Solidarności, nawiązując do wartości demokracji i wolności obywatelskich. W tym kontekście, plac został przekształcony w przyjazną, zieloną przestrzeń.

Symbolika pomnika, który składa się z trzech krzyży i fal promieniujących z posadzki, została poszerzona poprzez parkowe zagospodarowanie przestrzeni. Nowa koncepcja utrzymuje istniejący układ wokół pomnika, stara się jednak wzbogacić go o elementy nawiązujące symbolicznie do osiągnięć Ruchu Solidarności. Duża ilość terenów zielonych ma na celu przekazywanie nadziei i pozytywnego dziedzictwa Solidarności, przy zachowaniu pierwotnego charakteru placu jako miejsca pamięci dla poległych stoczniowców. Projekt ten stanowi uzupełnienie pierwotnego przestania placu, tworząc nowy rozdział w jego historii. Przestrzeń ta ma również stać się centrum rozwoju okolicznej dzielnicy i wizytówką miasta Gdańska. Otwarta przestrzeń rekreacyjna podkreśla widok na pomnik oraz fasadę Europejskiego Centrum Solidarności.

Koncepcja nowego zagospodarowania opiera się na wykorzystaniu głównych osi widokowych prowadzących do pomnika, które dzielą plac na trzy części. Dwie z tych stref przeznaczone są na obszary rekreacyjne, charakteryzujące się dużą ilością zieleni. Trzecia, centralna część stanowi otwartą przestrzeń, umożliwiającą organizację różnorodnych wydarzeń. Podział placu na te trzy części ma za zadanie podkreślić osie widokowe prowadzące do pomnika poprzez zastosowanie szpalerów drzew i różnych gęstości zieleni. Użyte tereny zielone mają na celu stworzenie reprezentatywnej przestrzeni, gdzie sama zieleń stanowi element spajający różne części zagospodarowania, harmonizując je ze sobą. Decyzja o zaprojektowaniu placu jako zielonego skweru wynika z dużej ilości przestrzeni utworzonej przy budynku Europejskiego Centrum Solidarności oraz przy samym pomniku.

Projekt ten stara się unikać występowania pustych przestrzeni, a zieleń pełni rolę łączącą różne części placu z przyległymi terenami. Koncepcja przykłada również dużą wagę do analizy obecnych elementów funkcjonalnych zagospodarowania, aby uniknąć powielania istniejących rozwiązań. Nowe zagospodarowanie stanowi uzupełnienie istniejącej funkcjonalności placu o nowe elementy.

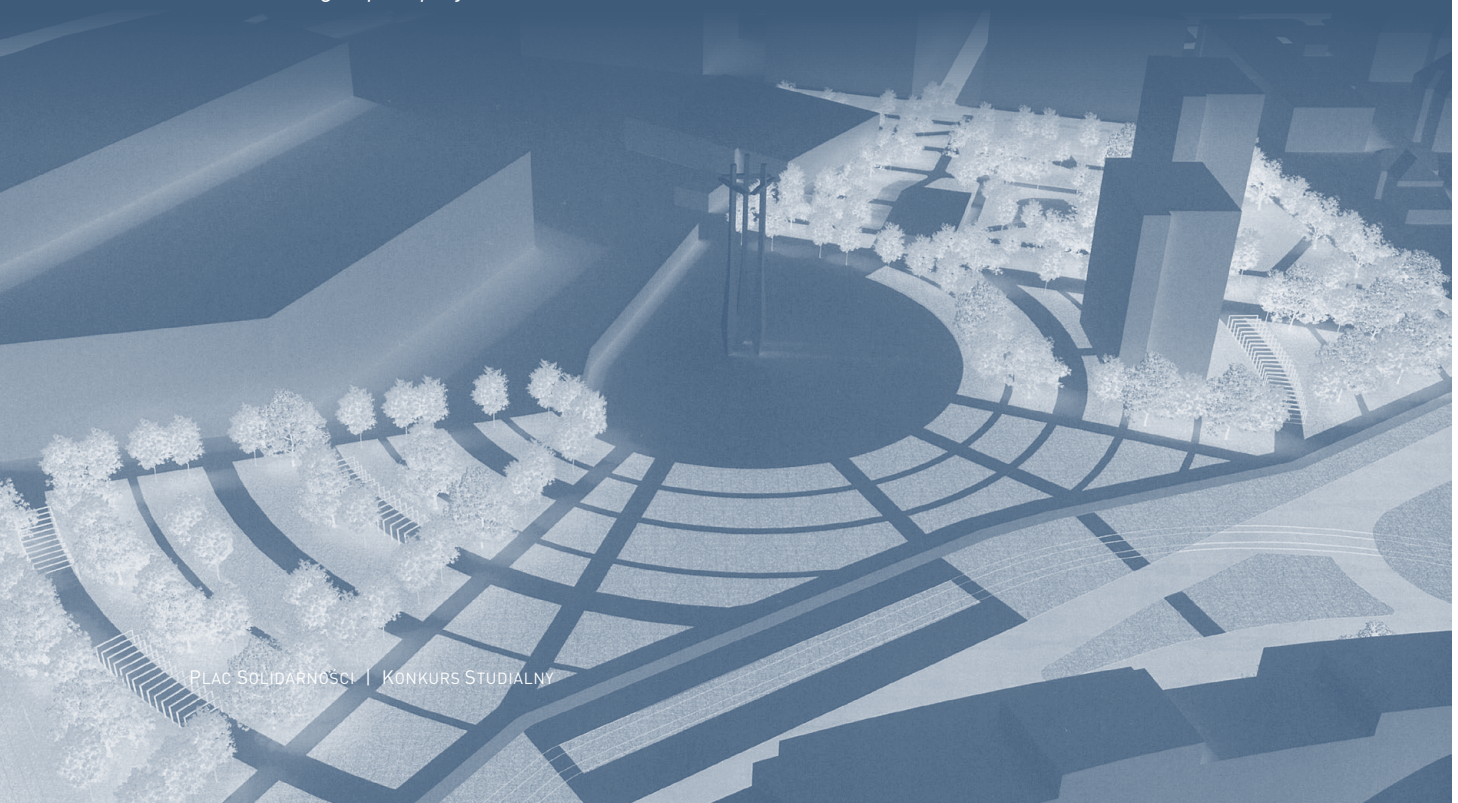
W szerszym kontekście koncepcja ma za zadanie stworzyć spójne zagospodarowanie przestrzeni, które integruje różne części miasta, stając się centralnym punktem spotkań mieszkańców i gości. Projekt stara się połączyć istniejącą zabudowę, tworząc harmonijną całość, opierając się na istniejącej siatce ulic. Od strony północno-zachodniej planuje się utworzenie wielofunkcyjnej strefy mieszkalno-usługowej, tworząc nowy kwartał w tym miejscu. Obszar ten jest podzielony na dwie części: jedna z nich przeznaczona jest na cele mieszkalne od strony ulicy Robotniczej, a druga zawiera dwa budynki od strony ulicy Nowomiejskiej. Plan zakłada wzorowanie się na układzie zabudowy z przeciwnej strony ulicy Robotniczej. W ramach tej koncepcji, narożna kamienica ma zostać włączona w nowy ciąg kwartału. Drugą część kwartału stanowią obecny budynek Eternum i nowy obiekt o zbliżonej wysokości. Te budynki stanowiąby zamknięcie Placu Solidarności od strony północno-zachodniej. Przed budynkami przy ulicy Nowomiejskiej planuje się stworzenie miejskiego placu, z możliwością ruchu samochodowego. W centralnej części nowego obszaru przewiduje się stworzenie strefy rekreacyjnej z dużą ilością zieleni, placem z fontanną przy ulicy Nowomiejskiej i miejscami do siedzenia. Od strony wschodniej, obecne osiedla Doki stanowią wydzieloną zieloną część placu. Strefy mieszkalne oddzie-

lone są szpalerami drzew i gęstym nasadzeniem krzewów w celu zachowania prywatności mieszkańców. Pomiędzy krzewami przewiduje się możliwość umieszczenia niskiego, nie rzucającego się w oczy ogrodzenia. Dodatkowym elementem oddzielającym budynek mieszkalny od placu jest pergola porośnięta zielenią. Droga do Bramy Stoczniowej jest podkreślona szpalerem drzew. Koncepcja przewiduje uporządkowanie zagospodarowania przestrzennego osiedla poprzez stworzenie przestrzeni rekreacyjnej z placem zabaw. Obecny parking oraz miejsca do gromadzenia odpadów zostają zlokalizowane od strony wschodniej osiedla.

Na północ od budynków mieszkalnych przewiduje się także dodanie nowego budynku w miejscu dawnej stołówki. W miejscu pomiędzy odtwarzanym budynkiem a budynkiem Klubu Wydziału Remontowego przewiduje się stworzenie zielonej strefy rekreacyjno-kulturalnej z przestrzenią gastronomiczną. Od strony południowej, przy Wałach Piastowskich, planuje się uzupełnienie ciągu zabudowy oraz utworzenie zielonego skweru przy budynku liceum. Koncepcja zakłada również, że linia tramwajowa mogłaby w przyszłości zostać przebudowana na tzw. zielony tramwaj na odcinku pomiędzy Wałami Piastowskimi a ulicą Jana z Kolna. Odcinek tramwajowy na ulicę Nowomiejską jest zaprojektowany jako zielony tramwaj wkomponowany w tereny zielone.

W przypadku części placu położonej przy budynku Europejskiego Centrum Solidarności, koncepcja przewiduje stworzenie zielonej strefy rekreacyjnej. Ta strefa jest oparta na przedłużeniu promieni biegnących od pomnika, charakteryzujących się łukowym charakterem przejść. Strefa ta dzieli się na trzy części. Od strony pomnika przewiduje się strefę spokojną, ogrodową z nasadzeniami zieleni ozdobnej oraz pergolą porośniętą zielenią. Część centralna ma być miejscem rekreacyjnym z niewielkim oczkiem wodnym do gromadzenia deszczówki, roślinnością wodną, pergolami porośniętymi zielenią i leżakami. W części przy ulicy Nowomiejskiej przewidziano zielony tramwaj z przylegającą strefą buforową z drzewami i gęstymi krzewami oddzielającymi strefę rekreacyjną od trasy tramwajowej. Cała strefa ma być obsadzona dużą ilością krzewów i drzew, tworząc przestrzeń sprzyjającą odpoczynkowi i wyciszeniu. Centralna część placu ma być otwarta na organizację różnego rodzaju wydarzeń. Promieniście rozchodzące się drogi mają za zadanie połączyć plac z przyległymi obszarami i pobliskim przystankiem tramwajowym. Podział placu na mniejsze części ma na celu zmianę sposobu postrzegania przestrzeni placu. Nowa koncepcja zagospodarowania ma na celu stworzenie wielofunkcyjnej strefy, która przyciągnie zarówno mieszkańców, jak i turystów.


[Z autorskiego opisu projektu]

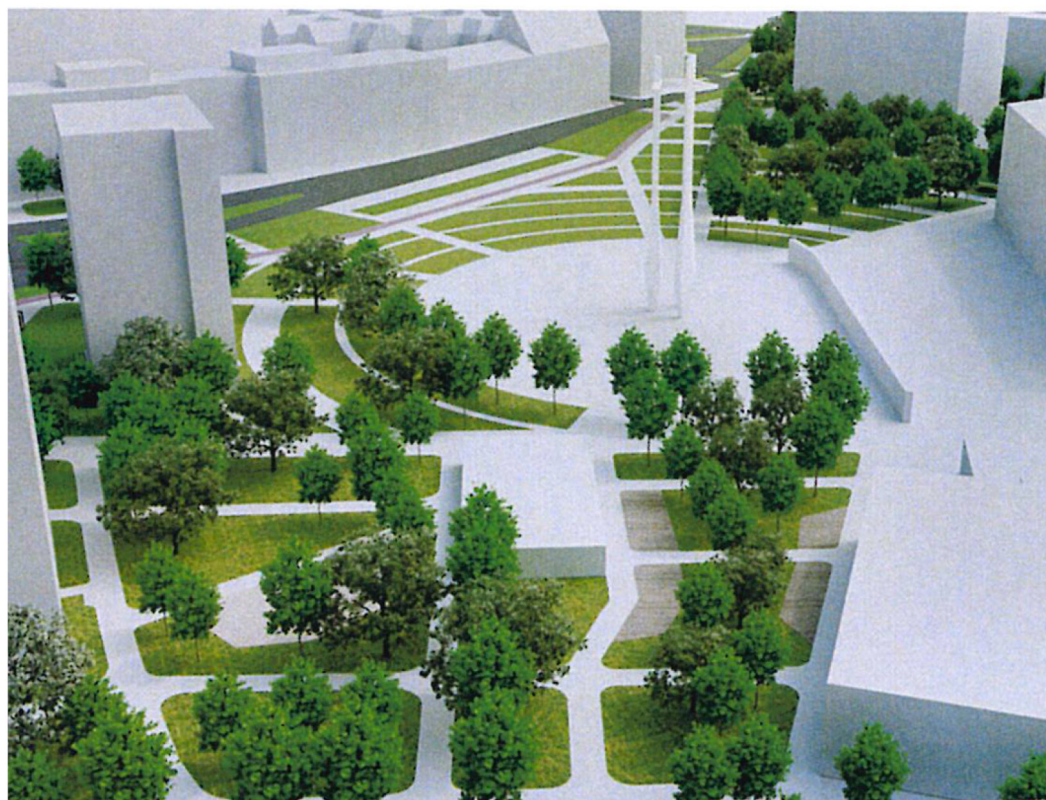




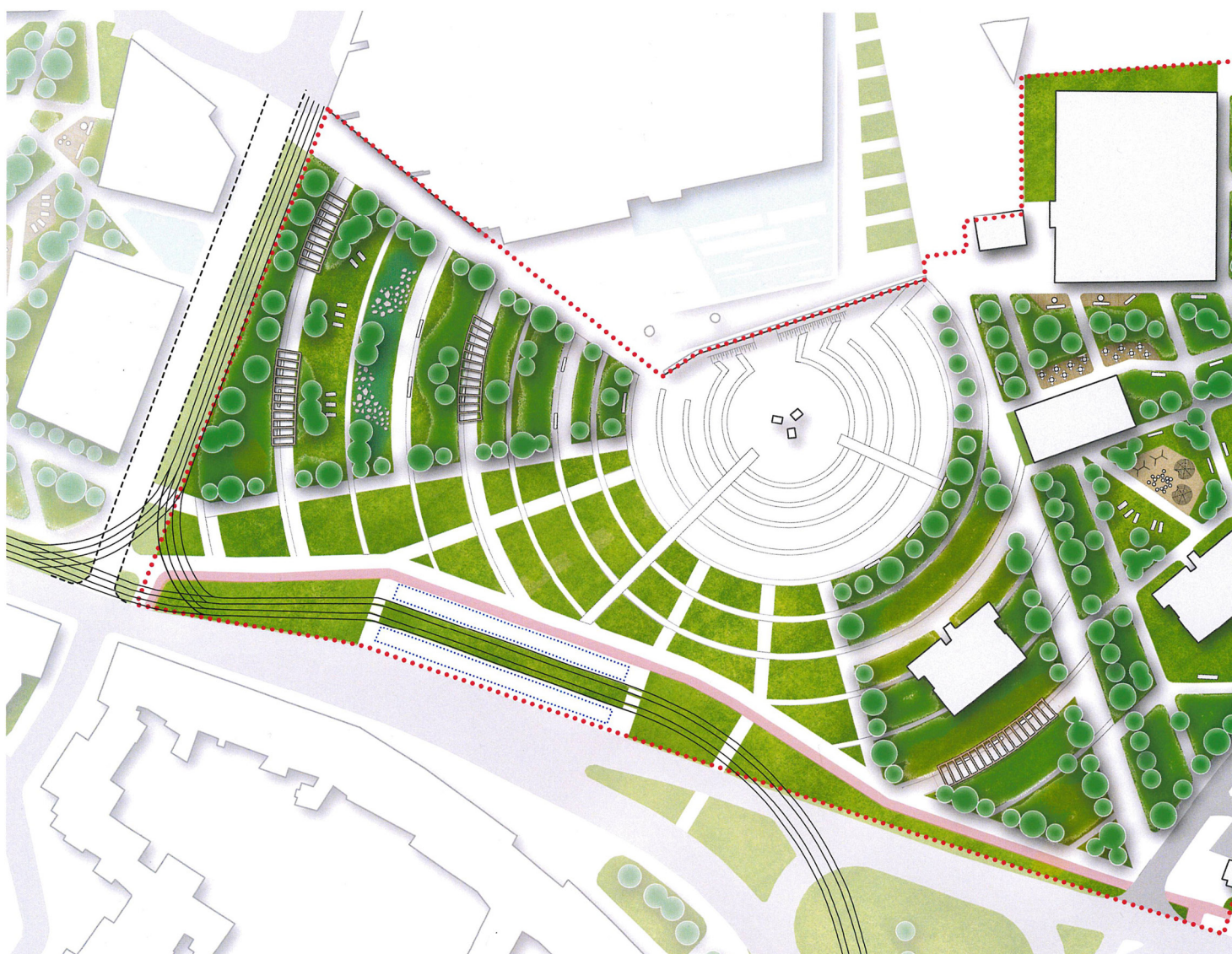


LEGENDA:

-  BUDYNKI
-  DROGI
-  TEREN TRAWIASTY
-  ŚCIEŻKI I CHODNIKI
-  DREWNIANE TARASY
-  FONTANNY
-  ŚCIEŻKI ROWEROWE
-  NAWIERZCHNIA PIASKOWA
-  STAW
-  MIEJSCA PARKINGOWE
-  PERGOLA POROŚNIĘTA ZIELENIA
-  ELEMENTY KAMIENNE
-  LEŻAKI
-  ELEMENTY PLACU ZABAW
-  ŁAWKI
-  STOLIKI
-  MIEJSCA GROMADZENIA ODPADÓW
-  LINIA TRAMWAJOWA
-  PRZYSTANEK TRAMWAJOWY
-  GRANICA OPRACOWANIA
-  DRZEWA
-  NASADZENIA ROŚLIN OZDOBNYCH
-  PRZEJAZD PRZEZ PLAC



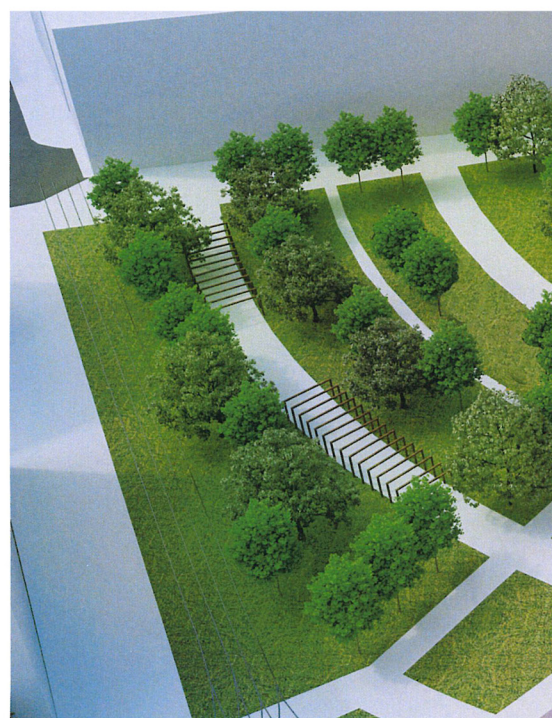
Trzecia nagroda

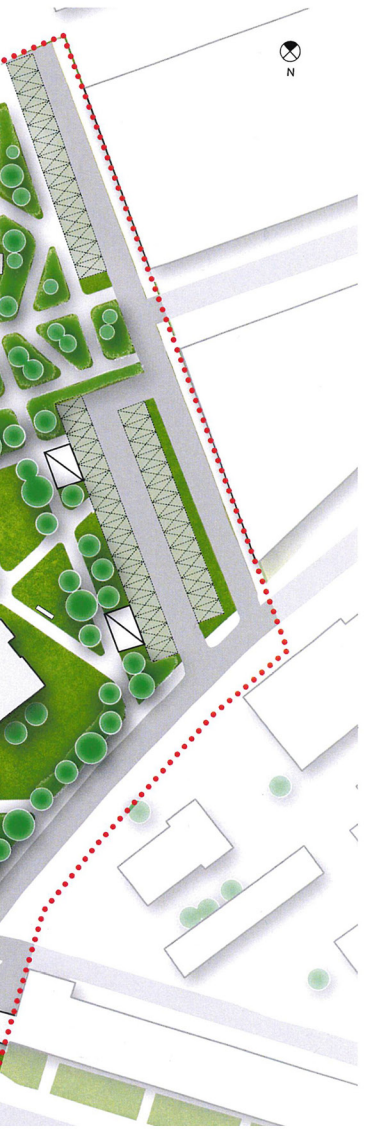


ZAGOSPODAROWANIE TERENU – SZCZEGÓŁOWE

LEGENDA:

- | | | |
|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| BUDYNKI | FONTANNY | PERGOLA POROŚNIĘTA ZIELENIA |
| DROGI | ŚCIEŻKI ROWEROWE | ELEMENTY KAMIENNE |
| TEREN TRAWIASTY | NAWIERZCHNIA PIASKOWA | LEŻAKI |
| ŚCIEŻKI I CHODNIKI | STAW | ELEMENTY PLACU ZABAW |
| DREWNIANE TARASY | MIEJSCA PARKINGOWE | ŁAWKI |
| STOLIKI | DRZEWA | |
| MIEJSCA GROMADZENIA ODPADÓW | NASADZENIA ROŚLIN OZDOBNYCH | |
| LINIA TRAMWAJOWA | PRZEJAZD PRZEZ PLAC | |
| PRZYSTANEK TRAMWAJOWY | | |
| GRANICA OPRACOWANIA | | |





Łukasz Modrzejewski
Konrad Zaborski
Jakub Kozaczenko

Idea

Plac Solidarności wraz z Pomnikiem Poległych Stoczniovców to teren o szczególnym znaczeniu kulturowym i historycznym zarówno z perspektywy samego Gdańska, jak i całego kraju. Sąsiaduje on bezpośrednio z rewitalizowanymi obecnie terenami portowymi, których charakter w niedalekiej przyszłości zmieni się na usługowo-mieszkaniowy. Sprawia to, że zespół ten staje się strategiczny w kontekście rozwijającego i zmieniającego się miasta.

Głównym założeniem proponowanej koncepcji jest położenie maksymalnego nacisku na połączenie głównego obszaru Gdańska z powstającą na nowo i redefiniowaną częścią miasta. Plac staje się centralnym punktem, zapewniającym komfortowy i swobodny dostęp do terenów, które do tej pory były trudno dostępne z okolic Śródmieścia.

Interwencja ta, wiąże się z bardzo bezpośrednim podejściem dotyczącym istniejącej architektury mieszkaniowej Doki 1, która zdaniem autorów wprowadza dodatkowy chaos do już nieuporządkowanej przestrzeni i w sposób znaczący utrudnia kształtowanie Placu Solidarności jako miejsca będącego wizytówką miasta. Założono likwidację dwóch budynków punktowych, na rzecz stworzenia koncepcji, która w pełny i czytelny sposób eksponuje historyczne dziedzictwo tej części Gdańska.

Położono nacisk na transport pieszo-rowerowy oraz publiczny, przede wszystkim tramwajowy, który staje się głównym i pożądanym środkiem transportu w rozwijających się europejskich miastach.

Plac, będący od lat ikonicznym miejscem w Gdańsku, ma stać się centrum wydarzeń, wpływając na tkankę urbanistyczną miasta w wielopłaszczyznowy sposób. Teren ten staje się miejscem łączącym w przystępny dla pieszych i rowerzystów sposób istniejące, istotne kulturowo i turystycznie punkty – od południa historyczne śródmieście wraz ze zrewitalizowanym Dworcem Główny, od wschodu Muzeum II Wojny Światowej oraz od zachodu Gaj Ojców, wraz przyległymi terenami parkowymi. Kolejnym celem jest wprowadzenie mieszkańców i turystów z istniejącej atrakcyjnej południowej części Gdańska w powstającą rewitalizowaną część północną o zupełnie innym charakterze. Może ona, śladem najważniejszych portowych miast europejskich, stać się nową, równoważną wizytówką miasta.

Powierzchnia samego placu, to próba nawiązania dialogu z istniejącym historycznym założeniem. Poprzez wprowadzenie stopniowanej zieleni autorzy w sposób symboliczny pokazują upływ czasu, aranżując Plac Solidarności na miejsce bardziej dostępne dla turystów i użytkowników.

Komunikacja

Plac Solidarności, mimo swojego ikonicznego znaczenia dla historii miasta oraz kraju, znajduje się w okolicy stosunkowo nieprzyjaznej dla pieszych – głośnej i bardzo chaotycznej w swojej strukturze. Ulica Wały Piastowskie oraz Droga Europejska 75 w znacznym stopniu izolują Plac od reszty miasta. Główną interwencją urbanistyczną jest zmniejszenie wagi komunikacji samochodowej w bezpośrednim sąsiedztwie placu, przy jednoczesnym zwiększeniu dostępności dla pieszych, rowerzystów oraz użytkowników komunikacji zbiorowej.

Proponowana zmiana opiera się na ograniczeniu komunikacji samochodowej w okolicy Wałów Piastowskich na rzecz bioróżnorodnego szlaku pieszo-rowerowego, prowadzącego bezpośrednio na Plac Solidarności.

Powstała w ten sposób zielona arteria, prowadząca z kluczowego turystycznie Dworca Głównego oraz ulicy Rajskiej nie tylko wprowadza możliwość zwiedzania miasta z poziomu pieszego, ale zachęca do tego. Sama okolica placu, poprzez zmniejszenie przepustowości powinna ulec uspokojeniu, natomiast

wysoka zieleń, której nasadzenia towarzyszą wszystkim ulicom dochodzącym do placu, ma za zadanie odizolować od miejskiego zgiełku i hałasu.

Urbanistyka

W skali urbanistycznej zaproponowano dogęszczenie zabudowy i stworzenie pierzei ulic dochodzących do pomnika. Wokół placu zaproponowano zamknięte kameralne kwartały, których skala i podział zapewniają swobodną możliwość dostępu do placu, a same budynki tworzą miejski charakter.

Kwartały sąsiadujące z placem zaprojektowane są w formie dostosowanej do historycznej formy Placu Solidarności. Fasady znajdujące się bezpośrednio przy placu kształtowane są po łuku, podkreślając kształt placu. Te fragmenty budynków przewidziano na reprezentacyjne funkcje biurowo-usługowe. Pozostała część kwartałów zaplanowana została jako mieszkaniowa, w swojej formie dostosowana do promienistych ścieżek wychodzących spod Pomnika Poległych Stoczniovców oraz istniejących i planowanych ulic. W zwarty i klarowny sposób dopełniona zostanie istniejąca tkanka urbanistyczna. Najniższym elementem jest punkt przystankowo-usługowy, znajdujący się przy linii tramwajowej od południowego zachodu. Wraz ze zbliżaniem się do Europejskiego Centrum Solidarności, stopniowo wysokość kwartałów zwiększa się, ostatecznie osiągając wysokość muzeum.

Ingerencja zakłada znaczne zwiększenie ilości zieleni w otoczeniu zarówno placu, jak i ulic do niego dochodzących. Ulica Wały Piastowskie w założeniu ma być całkowicie zazieleniona oraz dostosowana do potrzeb pieszych i rowerzystów, kosztem samochodów.

Plac Solidarności

Plac Solidarności wraz z Pomnikiem Poległych Stoczniovców jest miejscem ikonicznym, jednym z najważniejszych w historii współczesnej Polski. Sama forma placu, z centralnym i dominującym pomnikiem jest na tyle charakterystyczna i ważna, że zamiast radykalnej transformacji zasługuje bardziej na subtelną rewitalizację. Proponowana koncepcja respektuje zastany układ, nieznacznie go modyfikując. Zachowano koncentryczno-radialny układ posadzki, z centralnym elementem w postaci ponad czterdziestometrowego monumentu, zmieniając jednak proporcję terenów utwardzonych do biologicznie czynnych. Całość zaplanowana została na kształt miejskiej scenografii, w której główną rolę gra istniejący pomnik. Widoczna w koncepcji jest idea gradientu – zewnętrzne okręgi placu zawierają wysokie drzewa. Wraz ze zbliżaniem się do środka placu zieleń obniża się, przechodząc przez krzewy, łąki kwietne i niskie trawy, by w centralnym punkcie pozostawić miejsce okrągłej w planie, utwardzonej przestrzeni, umożliwiającej organizację corocznych uroczystości. Stworzenie wyraźnych ram i kształtowanie całej przestrzeni wokół pomnika jeszcze bardziej podnosi jego rangę, a odchodzące od niego drogi, przenikające się z zaprojektowaną zielenią prowadzą do pozostałych części Gdańska. Zaproponowana rekonstrukcja ma na celu podkreślenie wagi zieleni dla krajobrazu miejskiego oraz wprowadzenie dialogu pomiędzy nowym podejściem do kształtowania przestrzeni miejskich a historycznymi założeniami, niosącymi ze sobą ponadczasowe wartości.

Wnioski

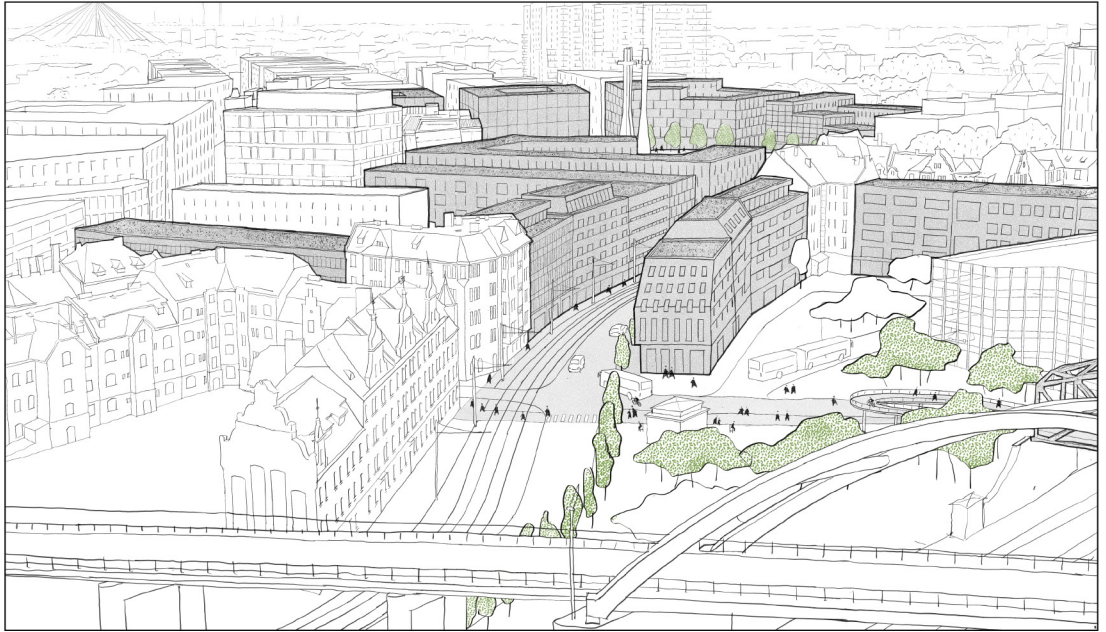
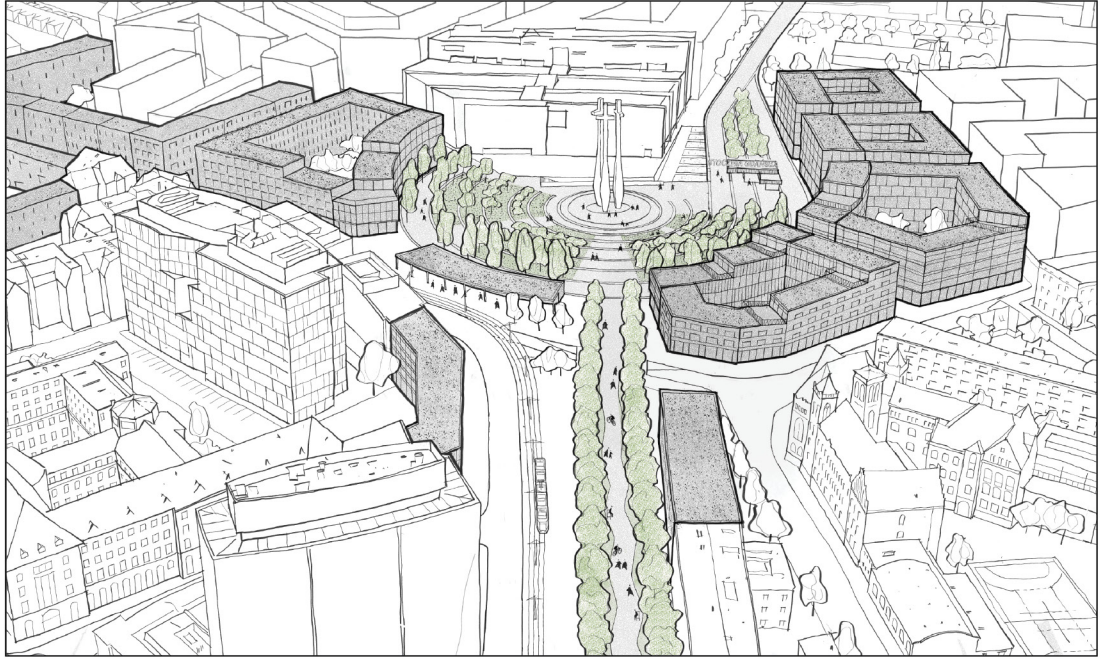
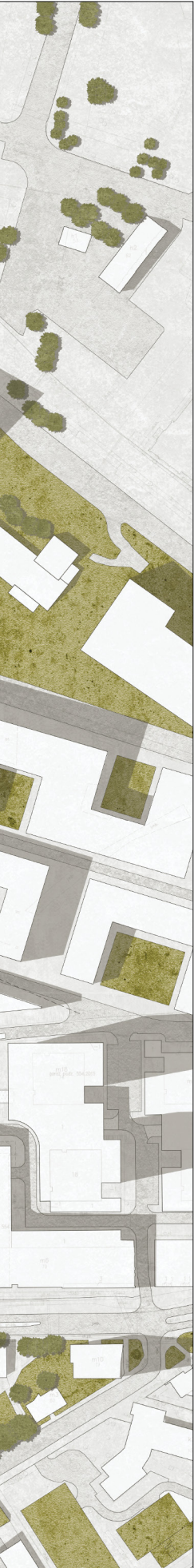
Plac Solidarności to symbol historycznych zmian, pokazujący, że tylko stanowcze działania pozwalają na wprowadzenie nowej jakości w otaczający świat. Zaprezentowana koncepcja stara się czerpać z tego symbolu, zrywając z istniejącą w tym rejonie chaotyczną tkanką urbanistyczną i proponując rozwiązanie kompletne, które umacnia znaczenie Placu Solidarności, oraz historii związanej z Solidarnością, nadając mu rangę centralnej przestrzeni miastotwórczej, która staje się jednym z najważniejszych punktów na mapie Gdańska.

(Z autorskiego opisu projektu)

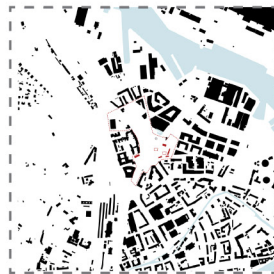


LEGENDA

- granica opracowania
 - oś widokowa
 - oznaczenie punktu widoku perspekt.
 - D dominanta urbanistyczna
- ① Plac Solidarności
 - ② Droga do Solidarności
 - ③ Projektowane budynki usługowe
 - ④ Przystanek tramwajowy z lokalem usługowym
 - ⑤ Przystanek tramwajowy z lokalem usługowym
 - ⑥ Rampa rowerowa z wiaduktem rowerowym
 - ⑦ Podziemny przejazd ul. Łągowiznia
 - ⑧ Szpaler drzew otaczających Plac
 - ⑨ Możliwe do zachowania kosztem dwóch projektowanych kwartałów, budynki Doki 1



aktywność deweloperska



wyburzenia porządkujące tkankę urbanistyczną



proponowany kształt zwartej zabudowy kwartałowej



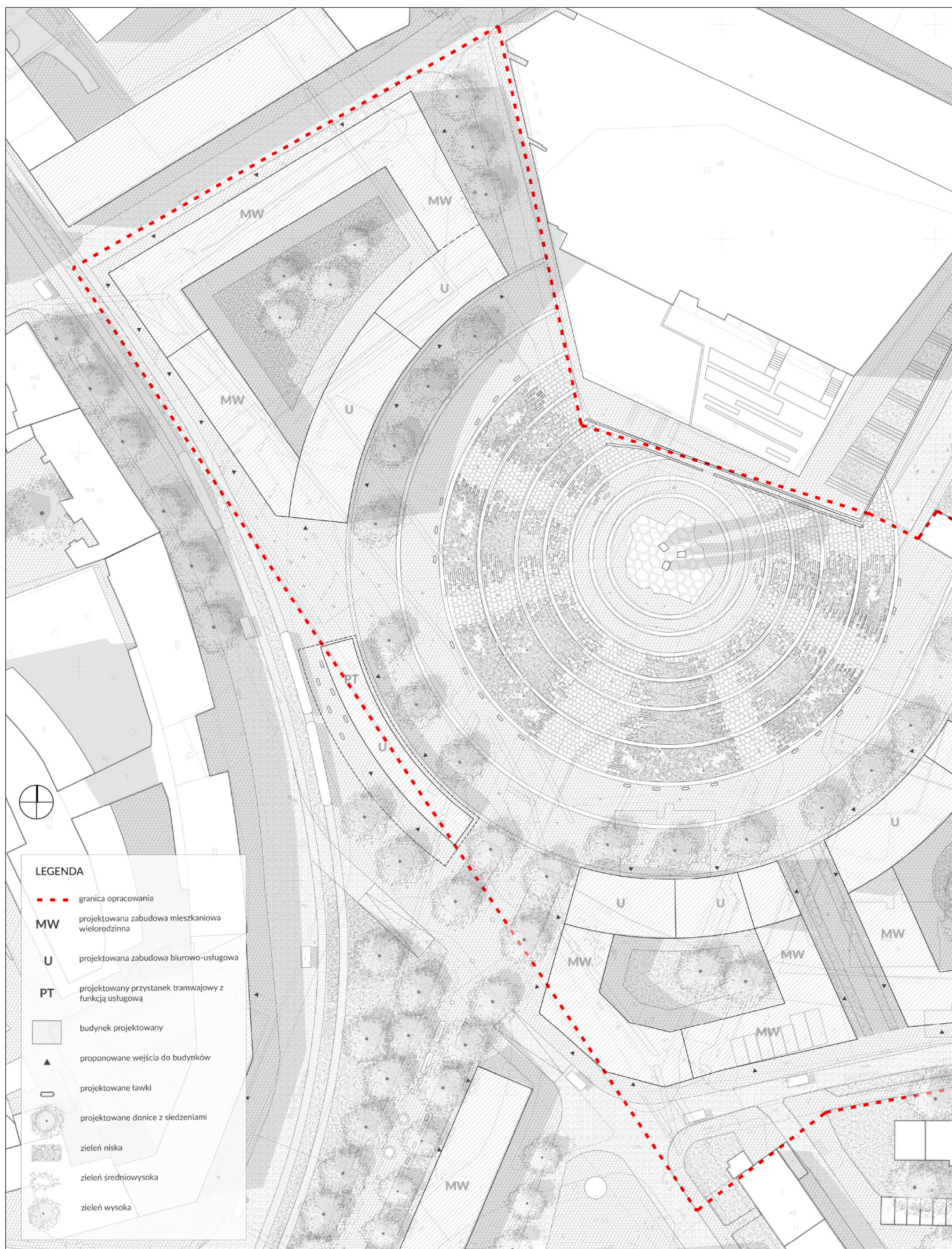
projektowana Droga do Solidarności i historyczna Droga do Wolności



projektowana Droga do Solidarności i historyczna Droga do Wolności

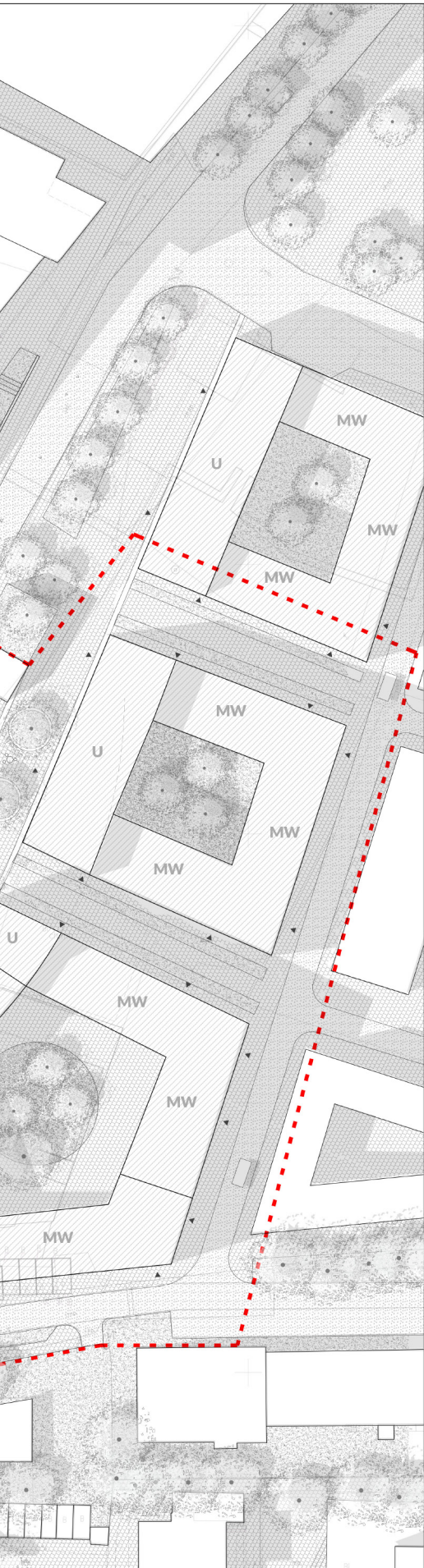


strategiczny przystanek tramwajowy zapewniający połączenie komunikacyjne



LEGENDA

- - - granica opracowania
- MW** projektowana zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna
- U** projektowana zabudowa biurowo-usługowa
- PT** projektowany przystanek tramwajowy z funkcją usługową
- budynek projektowany
- proponowane wejścia do budynków
- projektowane ławki
- projektowane donice z siedzнями
- zieleni niska
- zieleni średniowysoka
- zieleni wysoka



WIDOK 03 - OŚ WIDOKOWA NA POMNIK POLEGŁYCH STOCZNIOWCÓW



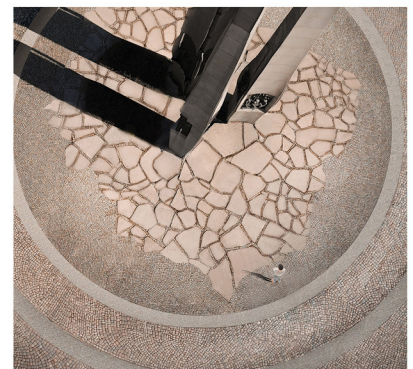
WIDOK 04 - PLAC SOLIDARNOŚCI



AKSONOMETRIA 01 - zewnętrzna część Placu Solidarności - zabudowa usługowa i zieleni wysoka



AKSONOMETRIA 02 - przejściowa część Placu Solidarności - zieleni niskiej, przenikająca się z głównymi ciągami komunikacyjnymi



AKSONOMETRIA 03 - centralna część Placu Solidarności - utwardzony reprezentacyjny plac z dominantą w postaci istniejącego Pomnika Poległych Stoczniovców

Roman Ruczyński
Barbara Bugalska
Łukasz Bugalski

IDEA PRACY KONKURSOWEJ

Zdaniem autorów przekształcenia przestrzeni Placu i jego otoczenia powinny zmierzać do osiągnięcia trzech podstawowych celów:

1. zespolenia Placu Solidarności z systemem przestrzeni publicznych miasta;
2. wytworzenia wyraźnych granic Placu Solidarności definiujących to wewnątrz urbanistyczne;
3. podkreślanie tożsamości miejsca i wyraźne nawiązania do symboliki i dziedzictwa Solidarności.

1. Zespolenie Placu Solidarności z systemem przestrzeni publicznych miasta

Obecnie Plac Solidarności stanowi niedookreśloną przestrzeń, leżącą pomiędzy budynkiem Europejskiego Centrum Solidarności a przestrzeniami komunikacyjnymi ulic Wały Piastowskie, Jana z Kolna, Łagiewniki. Ruch kołowy absolutnie zdominował sąsiadującą z Placem przestrzeń i pieszy użytkownik musi się tam czuć jak intruz. Istniejący przystanek tramwajowy praktycznie ignoruje Plac. Dojście do budynku ECS, odnalezienie wejścia jest nieintuicyjne i dla osoby odwiedzającej ten obiekt po raz pierwszy trudne i wręcz zniechęcające. Plac z „niedokończoną” posadzką i „przypadkowymi” punktami w sąsiedztwie (zagarniającymi integralną część Placu) stwarza wrażenie przestrzeni resztkowej. Zmiana tej sytuacji zakładana jest poprzez:

1.a. Zrealizowanie kompozycyjnego ciągu pieszego (oś nakierowana na Pomnik Poległych Stoczniowców) na linii Dworzec Główny – Pomnik Poległych Stoczniowców – DROGA DO SOLIDARNOŚCI

Zakładana korekta geometrii układu komunikacyjnego pozwala wykreować eksponowany ciąg pieszcy wzdłuż ulicy Wały Piastowskie, oferujący widokową oś kompozycyjną na dominantę Trzech Krzyży. Oś ta ma szansę być czytelną już od dworca Gdańsk Główny i tym sposobem wciągnąć Plac Solidarności w system eksponowanych przestrzeni miasta. Szczególnie ważne może to być z punktu widzenia przyjezdnych. Sam spacer Drogą do Solidarności, eksponując Pomnik Poległych Stoczniowców na tle budynku ECS, stanowi rodzaj przygotowania do wizyty w tej najważniejszej symbolicznej przestrzeni Gdańska.

1.b. Stworzenie przystanku tramwajowego vis a vis wejścia do ECS i bezpośrednim sąsiedztwie Placu Solidarności

Przeniesienie trasy tramwaju z ulicy Jan z Kolna (od Narzędziowców do Placu Solidarności) na dawną ulicę Doki, do połączenia z ul. Księdza Popietuszki pozwala osiągnąć następujące korzyści:

- autentyczne zintegrowanie Placu i budynku ECS z systemem komunikacji publicznej;
- odpowiadające randze Europejskiego Centrum Solidarności wyeksponowanie funkcjonalne głównego wejścia;
- aktywizację Drogi do Wolności;
- połączenie z trasą tramwaju w Nowej Wałowej;
- uwolnienie Jana z Kolna na najwęższym odcinku z tramwaju.

1.c. Wprowadzenie priorytetu pieszych idących w stronę Placu Solidarności

Korekta geometrii jezdni i przeniesienie trasy tramwajowej pozwala odzyskać duże powierzchnie dla ruchu pieszego. Oś kompozycyjna na Trzy Krzyże (Droga do Solidarności) kształtowana jest wyraźnie dla pieszego użytkownika (nie dla kierowców samochodów czy motorniczych tramwajów).

Podporządkowanie układu komunikacyjnego osi widokowej pozwala wydobyć walory kompozycyjne tej osi i minimalizuje uciążliwość przekraczania jezdni przez pieszych (przekraczanie 1 i 2 pasmowej jezdni jednokierunkowej). Jednocześnie wydobyta zostaje oś ulic Łagiewniki – Jana z Kolna oraz powstaje plac przed historycznym budynkiem liceum (LO nr 1).

2. Wytworzenie czytelnych granic Placu Solidarności definiujących to wnętrze urbanistyczne

Plac Solidarności cierpi z powodu swojego niedookreślenia. Praktycznie tylko ECS określa fragmentarycznie jego przestrzeń. Nie wiadomo gdzie Plac ma swoje granice, jest „podgryzany” przez pobliski punktowiec, posadzka sprawia wrażenie jakby zaniechano jej dokończenia. Znaczenie tej przestrzeni wymaga wyraźnego zdefiniowania granic Placu. Projekt zakłada osiągnięcie tego poprzez:

2.a. Wprowadzenie nowych kubatur definiujących granicę Placu Solidarności

Zabudowa po północnej stronie Placu powinna jednoznacznie korespondować z placem respektując jego kolistą narys. Przewiduje się też wprowadzenie drobniejszych kubatur, szczególnie na wejściu na Plac z Drogi do Solidarności – wytworzenie „bramy”. Dzięki temu i pozostałym elementom stojący na Placu aranżacji najbliższy punktowiec zostaje wkomponowany w granice Placu.

2.b. Dookreślenie Placu „S” poprzez wprowadzenie przestrzennych ram (wręgi) tworzących ażurowe domknięcie

Pozostałe strony Placu mają ograniczone możliwości wprowadzania znaczących kubatur. Dlatego Zdecydowano się zaproponować ustawienie ram, nazywanych w projekcie wręgami, których regularne rozmieszczenie pozwoli doprecyzować przestrzenne granice Placu Solidarności. Te wręgi mają przy swojej powtarzalności zachowywać unikatowość dzięki systemowi modyfikacji kształtu otworu, ramy czy materiału. W definiowaniu granic Placu wykorzystano również zieleń wysoką.

2.c. Rozwinięcie istniejącej koncentrycznej geometrii Placu „S” na poziomie posadzki

Plac Solidarności w znacznym stopniu wyznaczany jest przez geometrię istniejącej posadzki. W projekcie postanowiono zachować koncentryczny narys i go rozwinąć. Ten kształt zakorzenił się już w świadomości mieszkańców i nie należy tego zmieniać. Zakłada się zachowanie dużej części istniejącej posadzki, której surowy charakter dobrze koresponduje z symboliką miejsca.

3. Podkreślanie tożsamości miejsca i wyraźne nawiązania do symboliki i dziedzictwa Solidarności

Aranżacja zarówno samego Placu Solidarności jak i otoczenia powinna być podporządkowana symbolicznym wartościom, które ten Plac, Pomnik Poległych Stoczniovców i ECS upamiętniają. Proponowane rozwiązania mają na celu:

3.a. Ukonstytuowanie symbolicznej przestrzeni opartej o zespół obiektów nagrodzonych medalem Dziedzictwa Europejskiego (Plac „S”, Brama nr 2, ECS)

Stworzenie wyrazistych granic Placu Solidarności, poprzez czytelność kompozycyjnych relacji Plac – ECS – Droga do Wolności, uwidacznia związek symboliczne zakorzenione w Solidarności.

3.b. Wykreowanie wyrazistego wnętrza urbanistycznego podkreślającego pomnik Poległych Stoczniovców

Pomnik Poległych Stoczniovców powinien stanowić niepodważalną dominantę, która zostaje podkreślona koncentryczną przestrzenią zogniskowaną na Pomniku.

3.c. Droga do Solidarności (oś i deptak prowadzące z Dworca na Plac „S”)

Historia zmagania, ruchów, zrywów robotniczych i innych, które poprzedziły powstanie Solidarności, zasługuje na upamiętnienie. W tym celu proponuje się symboliczne potraktowanie kreowanego ciągu pieszego w ul. Wały Piastowskie i nazwanie go Drogą do Solidarności. Prowadząca do Placu przestrzeń może zawierać wpisane w posadzkę daty, miejsca, wydarzenia poprzedzające powstanie Solidarności. Wzdłuż ciągu pieszego umieszczono grupy kamieni symbolizujące „wyboistą” drogę do powstania Solidarności. Fragment muru berlińskiego przeniesiono na załamanie ciągu pieszego, „usprawiedliwiając” jego załamanie i zapewniając właściwą ekspozycję tego symbolu zmian, które zapoczątkowała Solidarność.

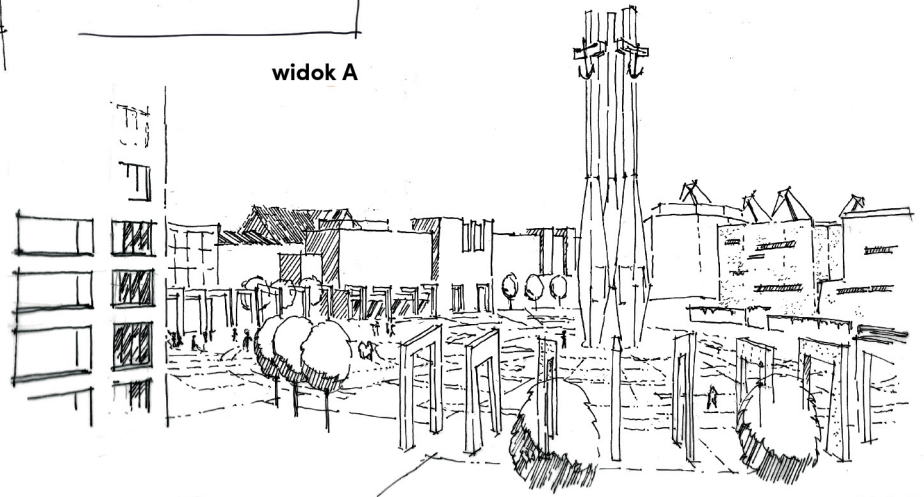
3.d. Symboliczne otwarcie Bramy nr 2

W projekcie proponuje się wyjście posadzką Placu na Drogę do Wolności. Pozwala to pokazać związek pomiędzy ruchem Solidarności i dążeniami wolnościowymi. Ukoronowaniem powinno być otwarcie Bramy nr 2 na Drogę do Wolności jako symbol walki Solidarności zakończonej sukcesem.

(Z autorskiego opisu projektu)



widok A



widok B



widok C

Cele projektu

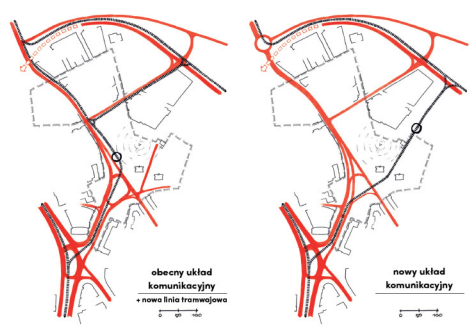
- 01 Zespolenie Placu Solidarności z systemem przestrzeni publicznych miasta
- 02 Wytworzenie wyraźnych granic Placu Solidarności definiujących to wnętrze urbanistyczne
- 03 Podkreślanie tożsamości miejsca i wyraźne nawiązania do symboliki i dziedzictwa Solidarności



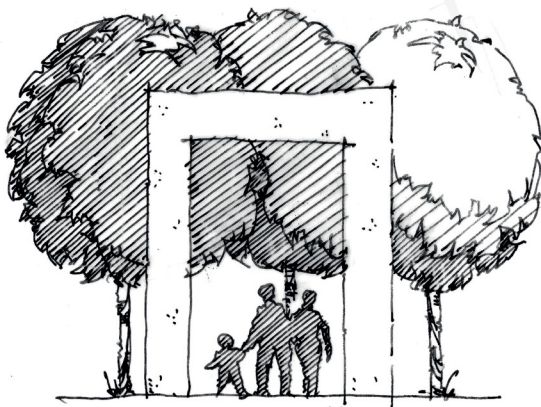
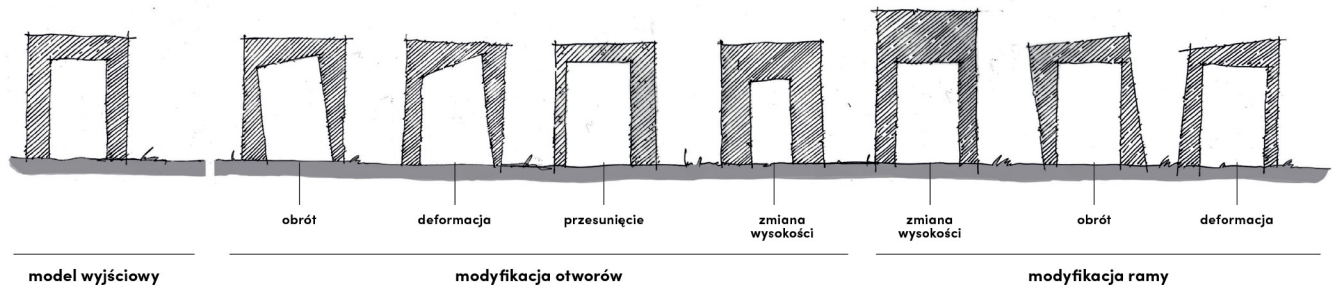


OS NA WIEŻE DWORCA GŁÓWNEGO PKP

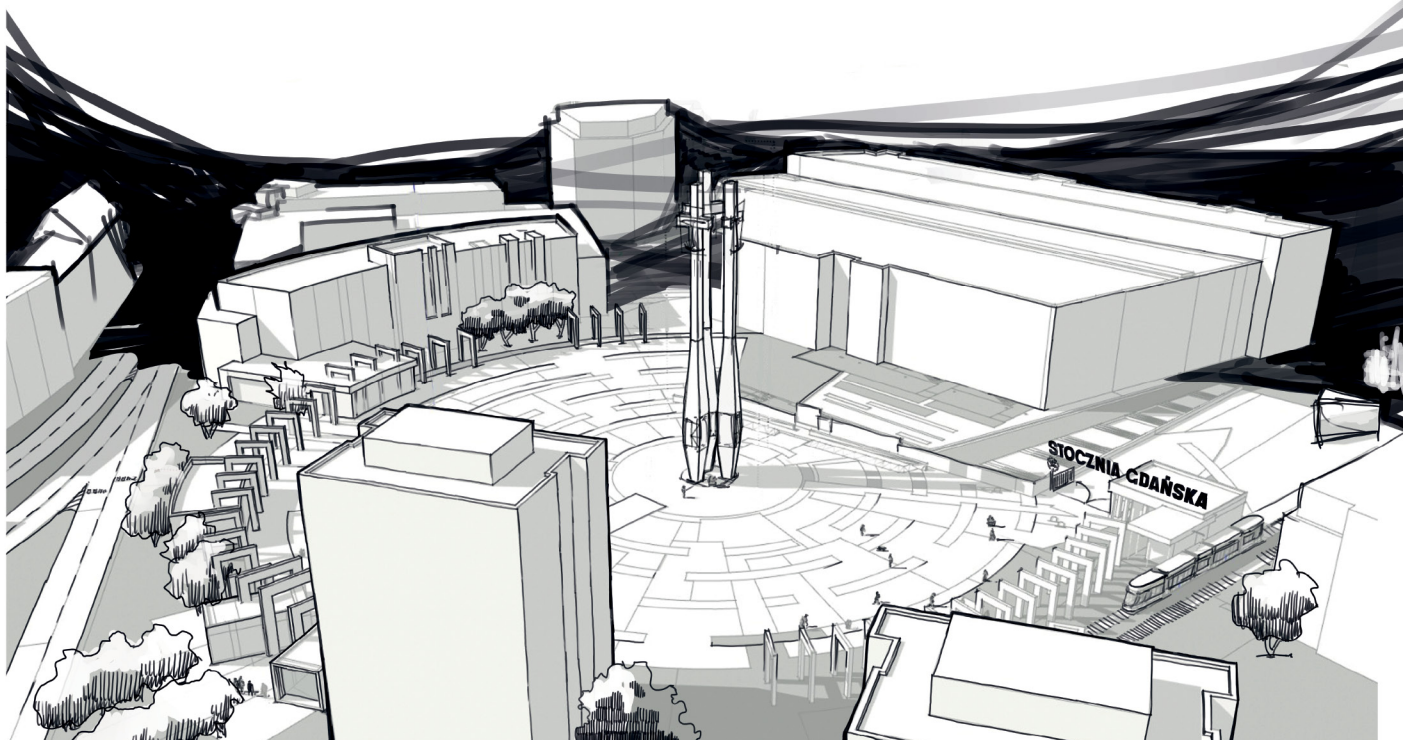
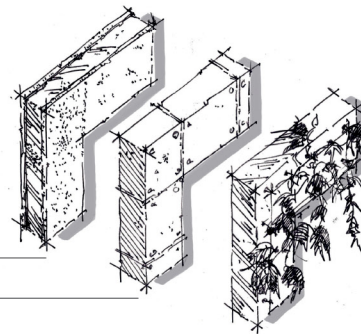
DROGA DO SŁOŃCZANÓW



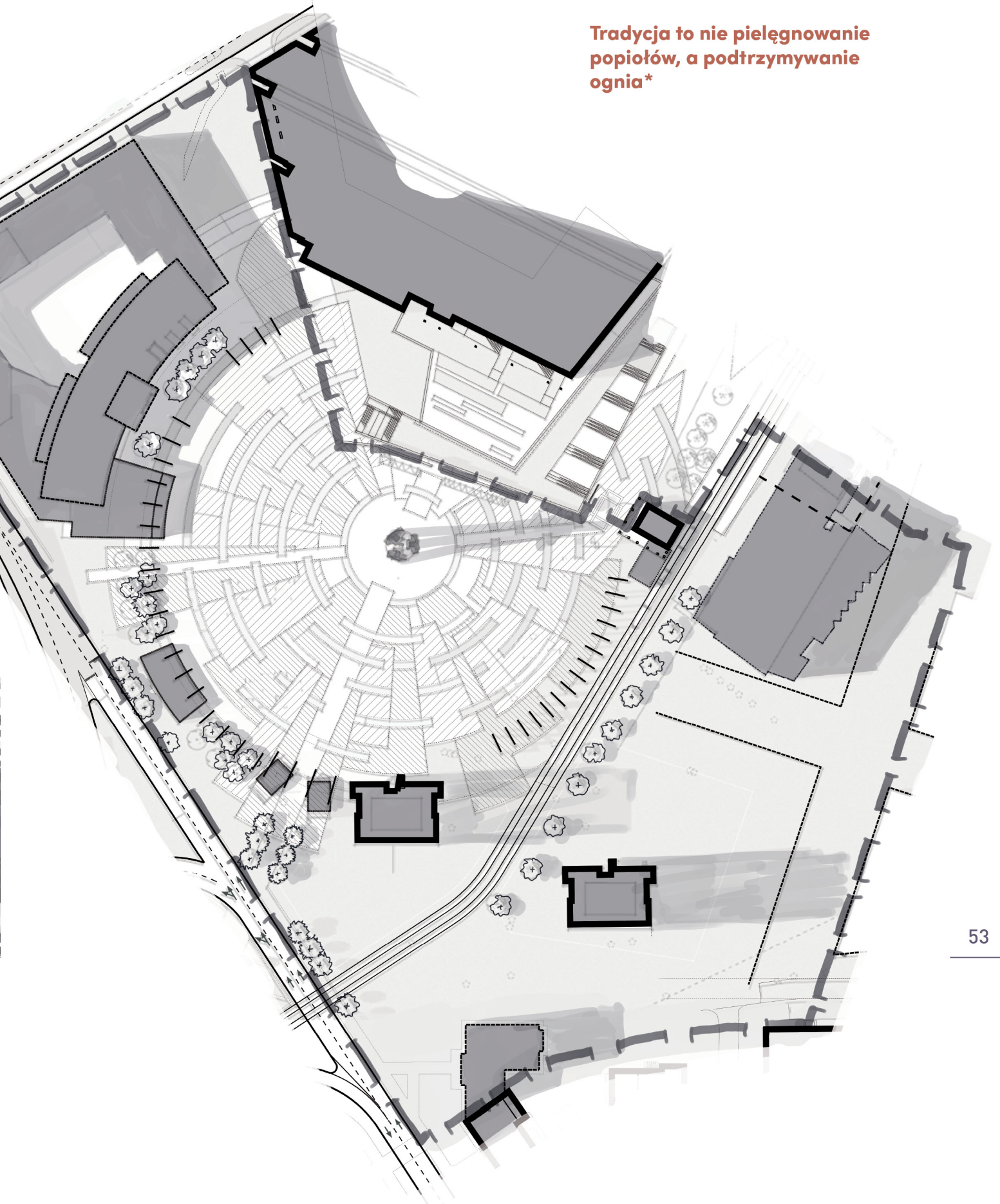
Wyróżnienie



corten
beton
pnącza



**Tradycja to nie pielęgnowanie
popiołów, a podtrzymywanie
ognia***



PRACA NR 5

OGRODY SOLIDARNOŚCI

153177



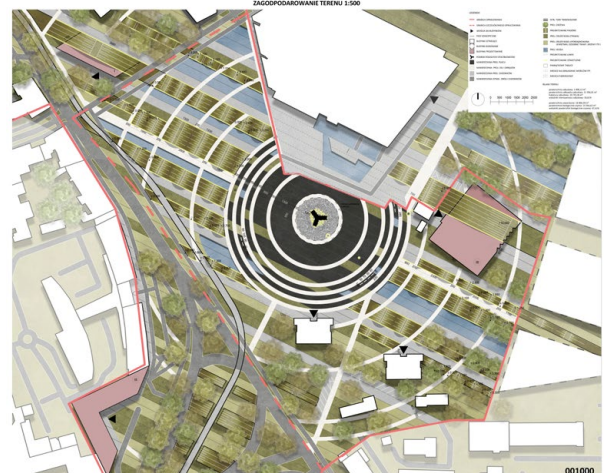
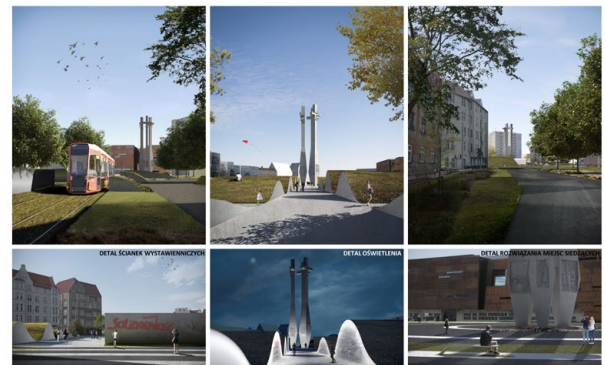
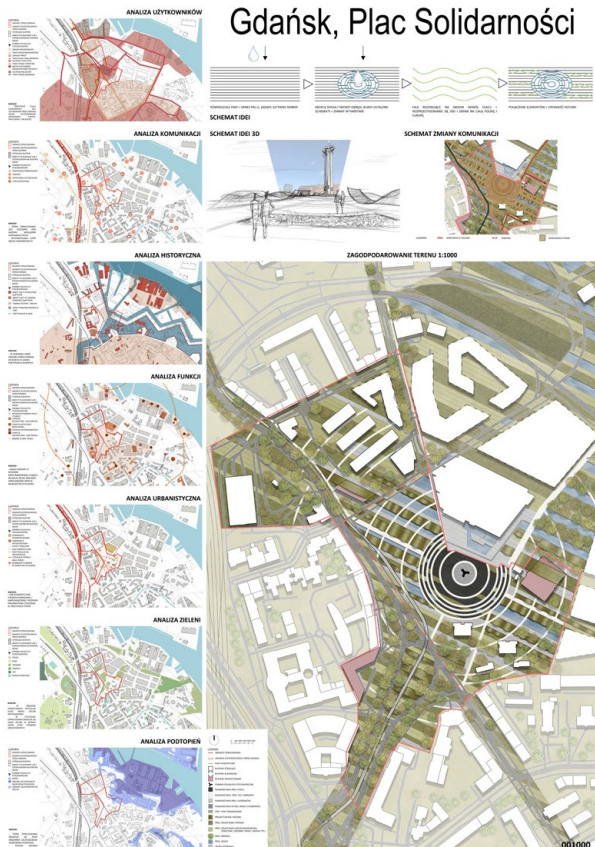
OGRODY SOLIDARNOŚCI

153177



PRACA NR 6

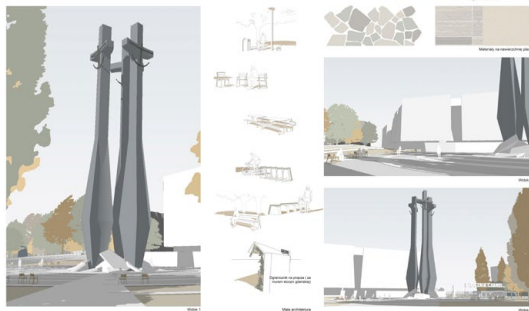
Gdańsk, Plac Solidarności



PRACA NR 12

PLAC SOLIDARNOSCI
Konsepca aranżacji przestrzeni dla placu solidarności

778899

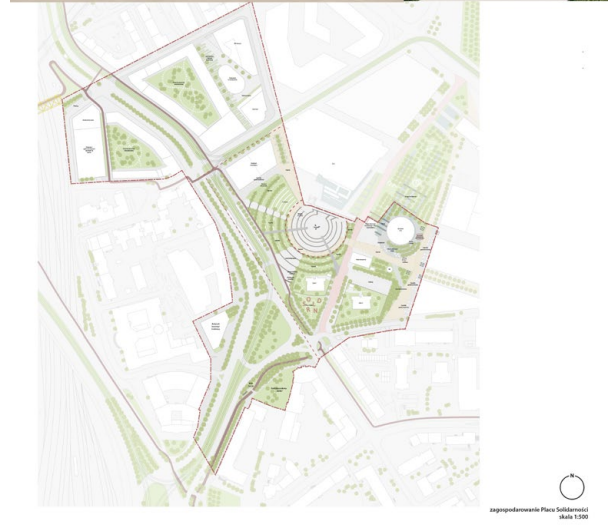


PLAC SOLIDARNOSCI
Konsepca ideowa kompozycji urbanistycznej

778899



PRACA NR 13





Ryc. 8. Widok obecny na Plac Solidarności (fot. J. Zulewski).





GDAŃSKIE KONKURSY
URBANISTYCZNO-
-ARCHITEKTONICZNE

